

ERZSÉBETVÁROSI KÓPÉVÁR ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Intézmény OM azonosítója: 200534	Készítette az igazgató nevelőtestület bevonásával: <i>Tarr Erzsébet</i> Igazgató Ph. <i>1078 Budapest, Murányi utca 27.</i>
Legitimációs eljárás A pedagógiai program módosításának tartalmát a Szülői Közösség véleményezte és támogatja annak megvalósítását. <i>Kolmann Barbara</i> Kolmann Barbara Szülői Közösség elnöke	
Az óvoda Szakmai Munkaközössége nevében szakmai véleményt nyilvánított: <i>Fancsik Judit</i> Fancsik Judit Szakmai Munkaközösség vezető	A nevelőmunkát segítő alkalmazottak a Pedagógiai Program tartalmáról a tájékoztatást megkapták <i>Várkonyi Piroska</i> Várkonyi Piroska Nevelőmunkát segítő alkalmazottak nevében
Az Erzsébetvárosi Kópévár Óvoda Pedagógiai Programját a fenntartó Önkormányzat Képviselő-testületének Művelődési, Kulturális és Szociális bizottsága 164/2025. (IV. 22.) számú határozatával jóváhagyta. <i>Nyiró Péter</i> Nyiró Péter Polgármester Ph. <i>1078 Budapest, Murányi utca 27.</i>	
Hatályos: 2025.09.01-től Ezzel egyidőben hatályon kívül helyeződik a 391-40-2021 határozatszámom jóváhagyott Pedagógiai Program.	Érvényes: A kihirdetés napjától visszavonásig.
A dokumentum jellege: nyilvános Megtalálható: www.kopevarovoda.hu	Iktatószáma: 379-38-2025
Területi hatálya: az óvoda területére, az óvoda által szervezett – a pedagógiai program megvalósításához kapcsolódó – óvodán kívüli programok helyszínére.	Személyi hatálya: az óvodával jogviszonyban álló minden pedagógusra, a pedagógiai munkát közvetlen segítőkre, kisegítő dolgozókra, továbbá azon személyekre, akik az intézménnyel jogviszonyban nem állnak, de részt vesznek feladatainak megvalósításában.
Módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt. Verziószám: 11/2025.	Készült: Budapest, 2025. 04. 25. 1078 Budapest, Murányi utca 27. 1 eredeti példányban

Tartalom

<u>ÓVODÁNK JELLEMZŐ ADATAI:</u>	3
<u>1. A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE</u>	4
<u>2. ÓVODÁNK BEMUTATÁSA-HELYZETELEMZÉS</u>	5
<u>2.1 Személyi feltételek</u>	6
<u>2.2 Tárgyi feltételek</u>	6
<u>3. ALAPELVEINK</u>	7
<u>3.1 Gyermekeképünk</u>	7
<u>3.2. Óvodaképünk</u>	8
<u>4. ÉRTÉKEINK</u>	9
<u>4.1. Nevelésfilozófiánk</u>	9
<u>4.2. KÜLDETÉSNYILATKOZATUNK</u>	10
<u>4.3. NEVELÉSI ALAPELVEINK</u>	11
<u>4.4. JÖVŐKÉPÜNK</u>	11
<u>5. A KOMPETENCIA ALAPÚ ÓVODAI NEVELÉS INTÉZMÉNYÜNKBEN</u>	12
<u>6. HAGYOMÁNYAINK</u>	15
<u>7. BEFOGADÓ ÓVODA</u>	17
<u>7.1 Inkluzív pedagógia</u>	17
<u>7.1.1 Integráció</u>	18
<u>7.1.2 Differenciálás</u>	19
<u>7.2. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése óvodánkban</u>	20
<u>7.2.1 Sajátos nevelési igényű gyermekek</u>	20
<u>7.2.2 Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyerekek</u>	22
<u>7.2.3. A tehetséges gyermekek</u>	23
<u>7.2.4 Hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek</u>	24
<u>7.3. Multikulturális, interkulturális nevelés</u>	25
<u>7.4. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések</u>	26
<u>8. GYERMEKVÉDELEM</u>	27
<u>8.1. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek</u>	29
<u>9. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA, FELADATA</u>	31
<u>9.1. Egészséges életmód alakítása</u>	32
<u>9.1.1 Az óvoda egészségvédő programjának irányelvei</u>	33
<u>9.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés</u>	34
<u>9.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása</u>	35
<u>9. 4. Környezettudatos szemléletformálás, a fenntarthatóság megalapozása</u>	37

<u>10. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI</u>	40
<u>10.1 Az óvodapedagógus</u>	41
<u>10.2. A család</u>	44
<u>10.4. Pedagógus-segítő szakember kapcsolata</u>	45
<u>11. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE</u>	49
<u>11.1 Napirend</u>	50
<u>11.2 Hetirend</u>	51
<u>11.3 A pedagógiai munka dokumentációja</u>	52
<u>12. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI</u>	52
<u>12.1.Játék</u>	52
<u>12.2.Verselés, mesélés</u>	54
<u>12.3.Ének, zene, énekes játék, gyermektánc</u>	57
<u>12.4.Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka</u>	59
<u>12.5.Mindennapos mozgás</u>	61
<u>12.6.Külső világ tevékeny megismerése</u>	63
<u>12.6.1. Matematikai tartalmú ismeretek a külső világ tevékeny megismerése során</u>	67
<u>12.7. Munka jellegű tevékenységek</u>	69
<u>12.8 A tevékenységekben megvalósuló tanulás</u>	70
<u>13. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE</u>	72
<u>14. GYERMEKEINK MÉRÉSI-ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE</u>	75
<u>15. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI</u>	76
<u>15.1 Óvoda és család</u>	76
<u>15.2. Óvoda- Iskola</u>	79
<u>15.3. Óvoda- Bölcsőde</u>	80
<u>15.4. Óvoda- Fenntartó</u>	80
<u>15.5. Óvoda- Szakszolgálat</u>	81
<u>15.6. Óvoda- Gyermekjóléti szolgálat</u>	81
<u>15.7. Óvoda- Kulturális intézmények</u>	81
<u>15.8. A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei</u>	82
<u>16. A PEDAGÓGIAI PROGRAM BEVÁLÁS VIZSGÁLATÁNAK MÉRÉSE, ÉRTÉKELÉSE</u>	82

Függelékek:

1. sz. Függelék: Az Erzsébetvárosi Kópévár Óvoda Egészségfejlesztési programja

***„...ha annak látjuk a gyermekeket, aminek lenniük kellene,
akkor segítjük őket azzá válni, amivé képesek.”***

Goethe

ÓVODÁNK JELLEMZŐ ADATAI:

Intézmény neve	Erzsébetvárosi Kópévár Óvoda
OM azonosító	200534
Intézmény székhelye	1078. Budapest, Murányi u. 27.
Intézmény elérhetőségei	Telefon: 061 3424 387 e-mail cím: info@kopevarovoda.hu honlap: www.kopevarovoda.hu
Intézmény jogállása	Önálló jogi személy
Alapító Okirat száma, kelte	2024.02.20. 5/12-TNY-679109
Intézmény fenntartójának neve, székhelye	Budapest Főváros VII. kerület Erzsébetváros Önkormányzata 1073 Budapest, Erzsébet krt. 6.
Intézmény típusa	Óvoda

1. A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE

Programunk a 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendeletben rögzített Óvodai nevelés országos alapprogramja, a 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelettel módosított egyes köznevelési tárgyú jogszabályok, valamint az OH felületén megtalálható Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvei alapján készült. Kidolgozása során figyelembe vettük a hazai és helyi óvodai gyakorlatok eddigi tapasztalatait és eredményeit is.

Ezen kívül a program az alábbi törvények, rendeleteket figyelembevételével készült:

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről szóló törvény módosításáról
- 20/2012 (VIII.31) EMMI rendelet a nevelési-oktatási Intézmények működéséről
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 419/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzés rendszeréről
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól
- 26/1997 (IX.3.) NM rendelet az iskola-egészségügy ellátásáról
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- 1998. évi XXXI: törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról

- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok

Programunk a felsorolt törvények és rendeletek alapján, a gyermekek alapvető tevékenységeire, a játékra, a helyi sajátosságokra, hagyományokra, a kompetencia alapú nevelésre épül. Fő hangsúlyt kap benne a testi, lelki gondozás, az érzelmi biztonság és a szociális önálló szokásrendszer, a környezettudatos magatartásformálás megalapozása.

2. ÓVODÁNK BEMUTATÁSA-HELYZETELEMZÉS

Óvodánk Erzsébetváros peremén, több emeletes házaktól körülvett, forgalmas környezetben található. Az intézmény két épületből áll, 8 csoporttal működik. A gyermekek nevelése, 4 homogén (azonos életkorú gyermekek) és 4 heterogén (vegyes életkorú gyermekek) csoportban folyik, melynek megválasztására a szülőknek lehetőségük van.

A két épületet területileg közös udvar köti össze, változatos, a mozgásigényt kielégítő, elsősorban természetes anyagokból készült, az előírásoknak megfelelő játékokkal. Csoportszobáink felszerelése, dekorálása barátságos és biztonságos életteret biztosít a gyermekek számára.

Gyermekeink a kerület jellegéből adódóan, heterogén szociokulturális háttérrel rendelkeznek. Az egzisztenciálisan hátrányosabb családi környezetből érkező gyermekeink szociális hátrányaik kompenzálására, esélyeik növelésére az óvoda nevelési programja nagy hangsúlyt fektet: nevelési alapelvei, különösen a társas együttéléshez szükséges magatartásformák (másokat toleráló magatartás, segítőkészség, együttérzés... stb.) kialakítására való törekvés, az esélyegyenlőség megteremtése irányába hatnak.

Az óvoda többféle szolgáltatást biztosít. Van, ahol a gyermekek a szülők választása alapján vehetnek részt és biztosít olyanokat is, amelyeket a gyermekek állapotának alapján javasolnak (logopédiai és egyéni fejlesztő foglalkozás, ovi torna). A szűréseken alapuló, ill. a csoport szinten választott tevékenységek esetében biztosított a HH/HHH/SNI-s helyzetű gyermekek egyenlő hozzáférése.

Körzetünkben egyre nagyobb számban vannak jelen a bel- és külföldi migráló csoportok, valamint az egy szülős és hátrányos helyzetben élő családok, akinek eltérő értékrendszere szintén újfajta pedagógiai megközelítést kíván tőlünk.

A sokszínű társadalmi közeg együttéléséből adódó nehézségek speciális kihívásokat jelentenek számunkra.

2.1 Személyi feltételek

Gyermekeink nevelését **óvodapedagógusok látják el**, létszámuk és végzettségük megfelel a jogszabályi elvárásoknak.

A törvény lehetőséget biztosít arra, hogy intézményen belül munkaközösség alakuljon, így óvodánkban a nevelőmunka fejlesztése érdekében a pedagógusok érdeklődésének és igényének megfelelő szakmai munkaközösség, és munkacsoport működik.

A **nevelő munkát közvetlenül segítők** a pedagógusokkal összehangoltan, együttműködve dolgoznak a gyermekek és a kiegyensúlyozott óvodai élet érdekében. Ésszerű munkamegosztással, körültekintően látják el a gondozási feladatokat, végzik a higiéniai munkálatokat.

A **pedagógiai-asszisztensek** tevékeny és cselekvő partnerei az óvodapedagógusoknak a mindennapi nevelőmunka folyamatában.

Nevelőtestületünk tagja továbbá egy **fejlesztőpedagógus** és egy **gyógypedagógus**. Előbbi elsősorban az iskolára való felkészítésben egészíti ki az óvodapedagógusok munkáját, utóbbi a sajátos nevelési igényű gyermekek szakértői bizottság által előírt fejlesztését végzi.

Óvodánkba szeretettel fogadjuk azokat a gyermekeket is, akik családjukkal együtt kénytelenek voltak elhagyni hazájukat. Az óvoda dolgozóinak feladata, hogy lehetőséget teremtsenek a különböző kultúrák és anyanyelvek megismerésére, elősegítve ezzel a gyermekek közötti elfogadást és együttműködést.

A gyermekek fejlesztését **külső szakemberek** is segítik. A Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat logopédusa intézményünkben látja el fejlesztő tevékenységét.

2.2 Tárgyi feltételek

Óvodánk két különálló, de egymás között átjárható épületből áll. A főépületünk 6, míg a régi, patinás épület 2 csoporttal működik. Gyermekeink számára minden csoportszobához külön mosdó és öltöző tartozik. Az óvodai élet színterei otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt. A helyiségek világosak, harmonikus szín- és formavilág jellemzi őket, kialakításukban meghatározó szerepet kapnak a természetes anyagok, valamint az óvodapedagógusok kreativitásának eredményeként esztétikus környezetet biztosítanak. A

meglévő berendezések mennyisége megfelelő, elhelyezésük lehetővé teszi a gyermekek játék és mozgásigényük kielégítését.

Tágas tornatermünk biztosítja a gyermekek mozgásfejlesztését, de ez a színtere a közösségi tevékenységeknek is.

Az intézményben külön logopédiai és fejlesztő szoba található.

A kötelező eszköznorma előírásai alapján az intézmény rendelkezik nevelői szobával, orvosi szobával és szertárral.

Óvodánkban a nevelés-oktatás infrastrukturális feltételei elégségesek, ugyanakkor fokozott forrásigényt követel az intézmény állagmegóvása, a modern igényeknek megfelelő környezet biztosítása, játékszerek, oktatási eszközök, informatikai eszközök modernizálása, megújítása.

Só –szobánk az egészség megőrzést szolgálja, melyet a csoportok hetente kétszer vesznek igénybe.

Az óvoda udvara lehetővé teszi a gyermekek mozgás- és játékigényének kielégítését, a szépen karbantartott kert pedig esztétikai érzéküket és a természethez való pozitív viszonyulásukat erősíti.

3. ALAPELVEINK

3.1 Gyermekeképünk

Számunkra minden gyermek más, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi, önálló személyiség és szociális lény egyszerre, aki eltérő tulajdonságokkal, képességekkel, ismeretekkel, szokásokkal rendelkezik. Ezért egyéni bánásmódot, differenciált fejlesztést igényel.

Intézményünk gyermekközpontú, befogadó intézmény, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú, szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Óvodánk nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

A gyermek adottságai, a családi környezet, a bölcsőde, az óvoda fejlesztési rendszerének egymásra épülése teszi lehetővé, hogy az iskolai életre alkalmassá váljon. Fontos számunkra, hogy pozitív megerősítéssel, helyes önértékeléssel egészséges én-képet alakítsunk ki, mert általa nyitottan, kapcsolat teremthetően, érzelem gazdagon fordul társaik felé.

3.2. Óvodaképünk

A kisgyermek nevelésének legfontosabb színtere a család. Óvodánk ezt a családi nevelést egészíti ki, olyan támogató és együttműködő intézményként működik, amely igazodik a családok igényeihez, figyelembe veszi véleményüket, és közösen vesz részt a gyermek nevelésében. Nevelő munkánk a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig tart.

Intézményünk pedagógiai tevékenységrendszere és gondosan kialakított tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermekek fejlődéséhez és neveléséhez szükséges optimális feltételeket. Óvodánk a nevelési funkcióit – óvó-védő, szociális, nevelő és személyiségfejlesztő, egymással szorosan összhangban valósítja meg. Ennek során a gyermekekben fokozatosan kialakulnak azok a belső pszichikus feltételek, amelyek lehetővé teszik számukra a következő életszakaszba, az iskoláskorba való sikeres átlépést.

Pedagógiai munkánk középpontjában a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének támogatása, személyiségük kibontakoztatása és az esetleges hátrányok csökkentése áll. Mindezt az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével végezzük, különös tekintettel a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni szükségleteire. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek nevelésében kiemelten fontosnak tartjuk az önazonosság megőrzését, ápolását és megerősítését, valamint a társadalmi beilleszkedésük támogatását.

Óvodánk légköre szeretetteljes, gondoskodó és érzelmi biztonságot nyújtó, amelyben a gyermek feltétel nélküli elfogadása alapelv. Intézményünk óvó-védő szemlélete mellett hangsúlyt fektet a hagyományok ápolására, az értékek közvetítésére és teremtésére. A helyes életritmus kialakításával biztosítjuk a nyugodt, kiegyensúlyozott személyiségfejlődés feltételeit, elősegítve a gyermek pozitív énképének, önértékelésének és életvitelének kialakulását.

Közösségünket a sokszínűség, a kompetens és kezdeményező szemlélet, valamint az egységes nevelésfilozófiára való törekvés jellemzi. Mindez lehetővé teszi az integrált és differenciált nevelési gyakorlat megvalósítását, támogatva a hátránykompenzációt, a felzárkóztatást és a tehetséggondozást egyaránt.

4. ÉRTÉKEINK

4.1. Nevelésfilozófiánk

A nevelés számunkra nem más, mint különböző tevékenységi formákba ágyazott nevelői hatások összessége. Ebből eredően igyekszünk minden tevékenységünkkel értéket közvetíteni óvodásainknak.

A gyerek fejlődésének alapja, hogy féltő, óvó, gondoskodó szeretet, folytonos, stabil biztonság vegye körül. A bensőséges kapcsolat kialakításához, egyéni, differenciált bánásmód szükséges, amely minden gyermeket megillet.

Valljuk, hogy a gyermek számára alapvetően fontos, hogy mint egyén találja meg helyét a közösségben. Válgják igényévé a csoporttal való együttműködés, ugyanakkor–igénye szerint–egyedül is tevékenykedhessen. A társas kapcsolatok alakulásának legfőbb eszköze elsősorban a játék, ezt követik a közös tevékenységek, a közösen végzett feladatok, a különböző szervezeti keretekben megvalósuló tanulási formák.

Nevelésfilozófiánk lényege: a gyermeket tekintsük partnernek, segítőként álljunk mellette, tiszteljük meg azzal, hogy igyekszünk őt teljes egészében megismerni, megérteni.

A gyermek személyiségének alakulásában meghatározó, hogy milyen nevelési hatások érik családjában, ezért célunk a családokkal való együttműködés, a családok segítése, erősítése.

Mindezek szellemében mottónk:

H	I	SZ	E	M
A	G	E	L	I
GY	É	R	K	N
O	NY	E	Ö	Ó
M	E	T	T	S
Á	S	E	E	É
NY	S	T	L	G
	É		E	
	G		Z	
			Ó	
			D	
			É	
			S	

Pedagógiai munkánkat a szolgálat szintjén értelmezzük. Nevelő munkánk fő tevékenységi célja, hogy a partnerközpontú működést elősegítsük, melyben a gyermeket és szülőt is partnernek tekintjük.

4.2. KÜLDETÉSNYILATKOZATUNK

Közösségünk befogadó, nyitott és elfogadó. Nevelőmunkánkat és kapcsolatainkat a szeretet és tisztelet jellemzi. Valljuk az élethosszig tartó tanulás és az önképzés fontosságát. Nyitottak vagyunk az újra, az innovációra.

Az óvodánkba kerülő gyermekek személyiségének kibontakoztatását elősegítjük. Az őket körülvevő személyi és tárgyi feltételeket biztosítjuk. A sajátos nevelési igényű (továbbiakban SNI), gyermekeket integráljuk, hátrányuk kompenzálása olyan nevelési módszerek segítségével történik, mely figyelembe veszi a gyermek:

- egyéni szükségleteit
- fejlődési ütemét
- az értelmi, érzelmi és szociális képességeit

Tudjuk, nevelőmunkánk eredményessége és a gyermekek érdeke megkívánja, hogy a családi nevelés kiegészítő szerepét felvállaljuk. A szülők legfontosabb partnereink a nevelésben, ezért bevonjuk őket a nevelő munkánkba, sokszínű programmal segítve az együttműködés elfogadását.

Mindennapi munkánkban előtérbe kerül az egészségmegőrzés, a prevenció és promóció, az egészséges életmódra szoktatás, a testi, lelki egészséget befolyásoló feltételek megteremtése és azok fontosságának hangsúlyozása. Céljaink elérése érdekében igénybe vesszük külső szakemberek segítő tevékenységét is.

Óvodánkban a nevelőmunkánkat összehangoltan:

- a partnerközpontúságnak megfelelően, a partnereink igényeit figyelembe véve
- a szakmai önállóságnak megfelelően
- az etnikai kisebbség nevelési irányelveit figyelembe véve
- a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését törvényeknek megfelelően látjuk el

Céljaink megvalósításának garanciáját abban látjuk, hogy belső ellenőrzési, értékelési rendszerünket tovább építjük, működtetjük. Szakmai munkánk érdekében

munkaközösségeket működtetünk, a PDCA logika elvét programunk fejlesztése során figyelembe vesszük.

4.3. NEVELÉSI ALAPELVEINK

- a gyermek személyiségének elfogadása, jogainak tiszteletben tartása
- a családok nevelési szokásainak és óvodánk nevelési szokásainak közelítése
- családokkal való együttnevelésre törekvés
- következetes és rugalmas szokás, szabályrendszer kialakítása
- az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése
- a testi- szociális és értelmi képességek alakítása változatos tevékenységeken keresztül, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető szabadjátékra
- a komplexitás elve nevelőmunkánk során
- a gyermeki személyiség kibontakoztatása, a hátrányok csökkenése az életkori egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermek jogainak tiszteletben tartása a másság elfogadása
- a gyermek életkorához és képességeihez igazodó műveltségterületek közvetítése
- a megfelelő életvitel, egészséges életmódra való nevelés
- környezettudatos viselkedés megalapozása

Az óvodai nevelésünkben alkalmazott valamennyi pedagógiai intézkedésünk a gyermek személyiségéhez igazodik.

A nemzetiséghez tartozó és a migráns gyermekeink számára biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

4.4. JÖVŐKÉPÜNK

Hiszünk abban, hogy tudunk olyan óvodát teremteni, mely képes a változó és rohanó világban felnövő gyermekek kompetencia alapú nevelésére. Célunk a megszerzett tudás kreatív alkalmazása, a másság elfogadása, a környezet tisztelete, szeretete és gondozása.

Legfőbb érték számunkra továbbra is a gyermek.

Bízunk abban, hogy óvodánk minden dolgozója elkötelezett a kompetencia alapú nevelés megvalósítására, az élethosszig való tanulásra, az állandó önképzésre.

Célunk az alapozó nevelői munkánk által, hogy a gyermekek az elsajátított ismeretek birtokában az Európai Unió tevékeny polgáraivá váljanak.

Mindezek megvalósítása érdekében igyekszünk a családokat még szélesebb körben bevonni óvodánk életébe. Egy olyan őszinte, kölcsönös bizalmon alapuló légkörbe, ahol a problémákat minden szülő felvetheti, tudva, hogy a megoldásokat közösen keressük meg.

5. A KOMPETENCIA ALAPÚ ÓVODAI NEVELÉS INTÉZMÉNYÜNKBEN

Nevelési Programunk a kompetencia alapú programcsomagra épül, melyet intézményünk részben adaptált. Ez szorosan illeszkedik az Óvodai Nevelés Országos Alaprogramjának cél-és feladatrendszeréhez.

A kompetencia alapú óvodai nevelés célja, hogy a gyermekek a mindennapi életben hasznosítható tudással rendelkezzenek, ezért az ismeretekbe ágyazott képességfejlesztés megvalósítására törekszünk. A nevelésről úgy gondolkodunk, mint komplex folyamatról, így támaszkodunk a gyermek által már előbb elért fejlettségi szintekre, függetlenül attól, hogy mely életkorban kapcsolódunk az intézményes neveléssel-oktatással a gyermek spontán érési folyamataihoz. Nem az általunk jól ismert életkori csoportra koncentrálnak, hanem az egyéni képességeikre.

Óvodánkban a programcsomag sajátosságának megfelelően, komplex nevelés folyik. A nevelési területek differenciáltak, elkülönültek, a gyakorlatban azonban a tárgyi koncentráció elvének megfelelően egységet alkotnak.

Nevelésünk során a gyermeki aktivitásra, a motiváltság, kíváncsiság ébrentartására és kielégítésére törekszünk. Feladatunk a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetenciaérzés kialakítása, fenntartása.

5.1 Sajátosságok

A **komplex fejlesztési terv** felosztása az őselemek szerint történik.

- a) Levegő: július, augusztus, szeptember
- b) Tűz: október, november, december

c) Víz: január, február, március

d) Föld: április, május, június

A pedagógiai fejlesztés feladata: olyan felkínált, választható témák (komplex fejlesztési tervként), tevékenységi körök (játék, munka, tanulás), szervezeti keretek (frontális, csoportos, egyéni), differenciálási eljárások (szervezési módok és/ vagy feladatrendszer) és munkaformák (frontális, csoportmunka-ezen belül homogén, illetve heterogén csoport-, valamint egyénre szabott munka) ajánlása, amelyek a pedagógiai fejlesztés célját szolgálják.

Projekttervezés

Óvodánkban a kompetencia alapú nevelés részeként projektrendszerben tervezünk. Legfontosabb jellemzője, hogy cselekvésben, élettevékenységben fejleszti a személyiséget, valamint, hogy nem foglalkozási ágakra bontva ismerteti meg a gyermekeket a világgal, hanem szervesen összetartozó integrációs tartalmakkal, lehetőségekkel. Ezáltal egyidejűleg biztosítja a cselekvés végzésekor jelentkező gyermeki értelmezési, műveleti választásokat és az egyedi megoldások variánsait, így a gyermek a tartalmat bármely oldalról, egyéni választási motívumainak megfelelően közelítheti meg. Teret ad a váratlan módosításoknak, kiegészítéseknek, elrendezéseknek, megvalósításoknak, támogatja az eltérő szükségletű gyermekeket, az eltérő tanulási stílus érvényesülését. Mozgósítja a gyermekben az aktuális és tapasztalati érzelmeket, azt a cselekvési módot, amely jelzi a fejlettségét, szociabilitását (baráti és felnőtt kötődéseit), illetve az egyéni világlátását, szemléletét, biztosítja a gyermek számára a hatékony tanulást.

Jellemzői, hogy:

- a projekt megoldása a tevékenységen keresztül kapcsolódik a valóságos helyzetekhez
- módot ad az individualizált munkára
- módot ad a csoportmunkára
- kidolgozása összefüggő, hosszabb időtartamra nyúlik el
- tevékenységorientált
- komplex
- az óvodában alkalmazható kooperatív technikák alkalmazásának tág lehetőséget biztosít

- a képességfejlesztés hangsúlyos
- a gyermek aktív részvételére, érdeklődésére, az együttműködésre épül
- tevékenységekben vagy azok sorozatában valósul meg
- rugalmasan kezeli az időtartamot
- a közvetlen tapasztalásra épül
- az anyagok, eszközök közös összegyűjtésében a szülők aktív bevonását igényli

A projektekhez kapcsolódó heti terv a fontosabb tevékenységek, feladatok rögzítésén túl, a személyiségfejlesztés lehetőségeit, a képességek alakításának feltételeit is tartalmazza.

Az intézményi jó gyakorlat - Az óvodából az iskolába való átmenet megkönnyítése

A kompetencia alapú program az egész személyiség – és benne a pszichikus funkciók – fejlesztését hangsúlyozza, amelyek alkalmassá teszik a gyermeket az alap kultúrtechnikák elsajátítására. Mindezt játéktevékenységbe ágyazva, a mozgás elsődleges funkcióját szem előtt tartva, inkluzív pedagógiai szemlélettel végezzük.

Az óvoda feladata, hogy lehetőségeihez mérten támogassa a gyermek iskolára való alkalmasságának kialakulását. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az óvodában már kisiskolásként kellene bánni velük. Az óvoda szerepe az, hogy a gyermekeket iskolaéretté tegye, míg a család felelőssége, hogy felkészítse őket az iskolai életre.

Óvodánk olyan **mérési-értékelési rendszert** dolgozott ki (A gyermek fejlődésének nyomon követése), amely a gyermekről folyamatos fejlődési képet mutat, nem egy pillanatnyi állapotot rögzítve, hanem az óvodában töltött évek teljes megfigyelését jelenti a kognitív, szociális, verbális és testi képességek területén. Ez képezi az átmenet alapját az óvoda és iskola között.

Az intézményünkben dolgozó pedagógusok már az óvodában lépést megelőzően igyekeznek megfelelő ismeretekre szert tenni a leendő óvodásaikkal kapcsolatosan. Családlátogatás, szülői értekezlet követi a beiratkozást, ahol igyekszünk személyes és közvetlen információkat gyűjteni a gyermekekről és a családokról.

A beszoktatás, befogadás időszaka folyamatos és fokozatos. Lényege, hogy szeretettel, megértéssel, egyénre szabott odafigyeléssel segítsük elő a gyermek beilleszkedését. Intézményünkben lehetőség van arra, hogy a szülők válasszanak gyermeküknek csoportot,

homogén, vagy heterogén összetételű közösséget biztosítva ezáltal. Lehetőség szerint az óvodavezető ezt a választást szakmai szempontok figyelembevételével biztosítani tudja.

A megvalósítás módjai:

- egyénre szabott fejlesztési tervek és nevelői alternatívák kidolgozása, alkalmazása
- indirekt módon nyújtott segítségadás
- feladatok differenciálása
- egyéni értékelés a gyerekek eltérő képességei és életkori sajátosságai alapján
- a szociális-kulturális eltérések kezelése
- a gyermek mozgáskultúrájának és játékának fejlesztése
- kooperatív csoporttechnikák alkalmazása
- azoknak a kulcskompetenciáknak a megalapozása, amelyek az iskolarendszeren belüli és kívüli tanuláshoz szükségesek
- hosszabb távon az egész életen át tartó tanulás megalapozása

6. HAGYOMÁNYAINK

A mindennapok ünnepeit közös tervezgetéssel, készülődéssel, örömteli várakozással erősítjük. Kompetencia alapú pedagógiai programunk megvalósításához nagymértékben hozzájárulnak az ünnepek, az óvodai hagyományok. Ezáltal erősödik a gyermekekben és a felnőttekben a közösséghez tartozás jó érzése, az előkészületek, élmények biztosítása által fokozódik az ünnepek örömteli varázsa. A nevelőtestületnek ezért az ünnepek, megemlékezések, óvodai rendezvények, programok szervezésében kiemelt feladata van.

Az ünnepek, ünnepélyek, megemlékezések csoportonként, illetve közösen is szervezhetők.

Az ünnepet, kellő időt biztosítva a felkészülésre, az óvónő a gyermekek számára érthető tartalommal, formával teszi emlékezetessé, bensőségesé.

A gyermekközösséggel kapcsolatos megemlékezéseket, hagyományokat különböző szervezési formában az éves óvodai munkaterv tartalmazza, amit az óvónők saját csoportjukban egyedivé alakítanak, konkretizálnak.

A nevelőtestület feladata, hogy a meglévő hagyományok ápolásán túl újabb hagyományokat teremtsen, majd gondoskodjon az újonnan teremtett hagyományok ápolásáról, megőrzéséről is.

Hagyományaink:

- Gyermek születésnapja és névnapja
- Mikulás
- Luca-napi vásár
- Karácsony
- Farsang
- Húsvét
- Egészségnap
- Kirándulások-csoport szintű
- Anyák napja
- Gyermeknap mulatság
- Évzáró ünnepségek-- Nagyok búcsúztatása
- Játzó-és munkadélutánok a szülőkkel
- Pedagógusok mesedramatizálása, bábozása
- Költészet napja - közös verselés-„versfa állítás”
- Családi nap

Jeles napok

Esemény	Időpont
Takarítási világnap	szeptember 21.
Magyar Népmese Napja	szeptember 30.
Állatok világnapja	október 4.
Időjósító nap, Medve hét	február 2.
Nemzeti Ünnepe	március 15.
Víz világnapja	március 22.
Föld napja- Örökbefogadás	április 22.
Madarak és fák napja	május 10.
Környezetvédelmi világnap	június 5.

7. BEFOGADÓ ÓVODA

7.1 Inkluzív pedagógia

Minden gyermek joga, hogy sajátos szükségleteinek, állapotának megfelelő segítséget kapjon készsége, képessége kibontakoztatásához, személyisége védelméhez, fejlesztéséhez.

Az inkluzív pedagógia intézményünk szemléletében minden gyermek befogadását, elfogadását jelenti. Ez az egyénre szabott pedagógiai gyakorlatban, folyamatos visszacsatolásban, nyomon követésben realizálódik.

A kisgyermek fejlődésében nem hagyható figyelmen kívül az érés, amely a fejlődési folyamat sajátos, ám mindig jelenlévő jelensége. Az érés során válik láthatóvá, hogy a fejlődés nem egyenletes, nem egyenes vonalú, hanem hol felgyorsuló, hol lassuló, időnként stagnáló, néha visszaeső vonulat. Ezért a kisgyermek tulajdonságainak, képességeinek változásai egyfajta diszharmóniát eredményeznek, amely csak látszatra nem harmonikus, hiszen teljesen természetes és megszokott.

A társadalmi, szociális tényezőkből fakadó, valamint bármely sérülésből adódó integrációs gyakorlat elvei azonosak.

Az inkluzív nevelési formában az óvodai nevelés során biztosítjuk:

- az esélyegyenlőséget, amely egyenlő hozzáférést nyújtó nevelési/fejlesztési módot jelent;
- az egyenlő esélyeket, amelyek a gyermek változó szükségleteiből kiindulva a különbségek kompenzációját megvalósító befogadó rendszeren keresztül érvényesülnek;
- az interakciókban megtapasztalt biztonság és kölcsönösség, elfogadás és elfogadottság élményének megtanulását a sokféle ember sokféle módon történő együttélésében.

Intézményünk elkészítette az óvoda Esélyegyenlőségi Intézkedési Tervét, mely meghatározza a legfontosabb célokat és feladatokat a felzárkóztatás érdekében.

Az intézkedési terv célja:

- a közoktatási esélyegyenlőség elősegítése az óvodában
- az esetleges szegregációs és szelekciós mechanizmusok kiszűrése
- a minőségi neveléshez való egyenlő hozzáférés biztosítása

- a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek esélyegyenlőségének biztosítása és előmozdítása a nevelési folyamatban (támogató lépések, olyan szolgáltatások bevezetése, amelyek csökkentik a meglévő hátrányokat, javítják a későbbi iskolai sikerességet, támogatják a megfelelő oktatási orientációt)
- a diszkriminációmentesség, szegregációmentesség, az oktatási és társadalmi integráció támogatása.

Mindezek biztosítása érdekében kiemelt figyelmet kell fordítani a beiratkozásnál, felvételnél, az oktató–nevelő munka során, a gyerekek egyéni fejlesztésében, az értékelés gyakorlatában, a humán erőforrás-fejlesztésben, pedagógusok szakmai továbbképzésében, valamint a partnerség-építésben és kapcsolattartásban a szülővel, segítővel, a szakmai és társadalmi környezettel.

7.1.1 Integráció

Óvodánk mindennapi munkájának keretei között társadalmi, szociális, kulturális tényezőkből és sajátos nevelési igényből adódó integrációs feladatot valósít meg.

Az integráció annyit tesz, mint támogatni gyermekeinket abban, hogy egyéni képességeikhez mértén tudjanak fejlődni. Ezt megfelelő pedagógiai attitűddel, kompetenciával tesszük annak érdekében, hogy aktívan vegyenek részt minden tevékenységben.

Valamennyi gyermekünk ebben az együttlétben általuk is megtapasztalhatja a másságot, a gyerekek erőseit és gyengeségeit. Az elfogadás, a tolerancia természetessé válik számukra, pozitív irányba változtatja személyiségüket, gazdagítja életszemléletüket, szociális érzékenységüket.

A hatékony integráció több ember közös, összehangolt és tudatos munkáját jelenti óvodánkban. (óvodapedagógus, szülő, gyógypedagógus, logopédus, speciális szakember)

A gyermek identitásának fejlesztése érdekében a differenciálás minden gyermekre vonatkozó módszerünk.

7.1.2 Differenciálás

A differenciáló pedagógia számunkra a folyamatos, rugalmas napirendet, téri strukturáltságot, a párhuzamosan végezhető tevékenységeket, a cselekvő tanulást jelenti.

A differenciálás megtervezésének kiinduló pontja számunkra a gyermekek játékának megfigyelése, mely által legkönnyebben megismerhető személyisége, kapcsolatai, társas magatartása, verbális képességei, gondolkodása, ismeretei, mozgása

A szakemberek közötti együttműködést segítő feltételek óvodánkban:

- szakmai kompetenciák és határaik kijelölése
- a tevékenységi körök pontos meghatározása, ismerete, a szakmai autonómia biztosítása
- a kapcsolattartás formáinak kiépítése a helyi adottságokhoz igazítva (team megbeszélés, tanácsadás)

Az együttműködés kulcsszereplője a befogadó óvodapedagógus, hiszen a legtöbb időt ő tölti a gyermekekkel, sokirányú tapasztalattal rendelkezik, és folyamatos kapcsolatot ápol a családdal. A pedagógus-szülő közötti partnerkapcsolat meghatározza az együttműködés és a nevelés sikerességét. Arra törekszünk, hogy a bizalom, kölcsönös elfogadás, párbeszéd jellemezze a kapcsolattartást.

A szülők és az óvodai dolgozók viszonyát a kölcsönös tisztelet, a segítő együttműködés jellemzi. Az érintett és a többségi szülők viszonyának a tolerancián, az együttérzésen, az előítélet mentességen, a segítőkézségen, a diszkriminációmentes kapcsolatépítésen kell alapulnia.

A differenciálás sajátosságai:

- igazodunk a gyermek igényeihez, tapasztalataihoz,
- a motiváltság elérésében támaszkodunk a gyermek készítésére, szükségleteire,
- az információ átadásához az auditív, vizuális, audio-vizuális, kinezetikus, komplex, interaktív eszközöket részesítjük előnyben,
- pedagógus szerepe lehet katalizáló, ösztönző, segítségnyújtó, tanácsadó, irányító, szabályozó, mellé- vagy alárendelő, de mindig a gyerek fejlődési ütemét, érettségi szintjét szem előtt tartó,

- az időkeretet rugalmasan kezelve, a gyereket minél nagyobb önállóságra ösztönző pedagógiai magatartást részesítjük előnybe,
- fontos feladatunk megtalálni minden gyerek számára, a megfelelő lehetőséget és módot, a napi tevékenységek tekintetében a várható eredmények és egyéni célok érdekében. Ehhez egyéni fejlesztési terveket, módszereket alkalmazunk, amit írásban is rögzítünk.

A differenciálás érvényesül célokban, feladatokban, munkaformákban, módszerekben, eszközökben, az elsajátítás idejében, tempójában.

A szülők és az óvodai dolgozók viszonyát a kölcsönös tisztelet, a segítő együttműködés jellemzi. Kapcsolatainknak a tolerancián, az együttérzésen, az előítélet mentességen, a segítőkészségen, a diszkriminációmentes együttműködésen kell alapulnia.

7.2. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése óvodánkban

7.2.1 Sajátos nevelési igényű gyermekek

Sajátos nevelési igényű gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

Az óvodába felvehető sajátos nevelési igényű gyermekek körét a fenntartó jelöli ki az óvoda alapító okiratában. Az óvodába történő felvételhez szükséges a Szakértői Bizottság szakvéleménye. Az óvodai nevelés, és a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások keretében folyik. Az integrációt az egész

nevelőtestület felvállalja, a csoportjukban integrációt folytató kollégákat az egész alkalmazotti közösség támogatva segíti.

Az együttnevelésben részt vevő szereplők a család, a gyermek, a gyermekközösség, az óvodapedagógus, a gyógypedagógus, a nevelőtestület.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztését integrált keretek között a gyermek sajátos nevelési igényéhez igazodó, lehetőleg integrált fejlesztésben tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus segíti. Közreműködik az óvodapedagógusok integrációra való felkészítésében, tanácsadásban, a szülők és az óvoda közötti együttműködésben. Segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában.

Célunk:

- A sajátos nevelési igényű kisgyermekek illeszkedjenek be az óvodai csoportba, a közösség pozitívan hasson rájuk
- A gyógypedagógiai fejlesztés hatására a gyermekek képességei optimálisan fejlődjenek
- A többségi gyermek és felnőtt közösség az együttélés során olyan humán értékekkel gazdagodjon, mint elfogadás, tolerancia, segítőkészség

Az enyhe értelmi fogyatékos, beszédfogyatékos vagy pszichés fejlődési zavarral küzdő sajátos nevelési igényű tanulót két gyermekként, a mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), középsúlyos értelmi fogyatékos, autizmus spektrum zavarral küzdő vagy halmozottan fogyatékos gyermeket, tanulót három gyermekként kell figyelembe venni az óvodai csoport létszámának számításánál.

Feladataink:

- A gyermek megsegítése hátrányainak leküzdésében
- Egyéni fejlesztési tervet készítése, individuális módszerek, technikák alkalmazása
- A tevékenységek tervezése, megvalósítása a szakértői véleményben foglalt javaslatok és a gyermek szükségleteinek figyelembe vételével
- Együttműködés a gyermek fejlődése érdekében a szakemberekkel, a pedagógiai folyamatokban
- Rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához

- Az óvoda pedagógusai, pedagógiai munkát segítő alkalmazottai és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermek befogadására, együttműködés a sajátos nevelési igényű gyermek családjával
- Befogadó környezet kialakítása, társadalmi érzékenységet, integrációt támogató környezet megteremtése
- SNI gyermek szüleivel való együttműködés, kooperáció erősítése
- Szakmai támogatás, szakmai konzultáció, esetmegbeszélés az óvodán belül és a külső partnerekkel
- Célirányosan, a kompetens szakemberekkel egyeztetve fejlesztő játékok és eszközök biztosítása

7.2.2 Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyerekek

A Beilleszkedési, tanulási, magatartási (BTM) nehézséggel küzdő gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakvéleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített, vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek. A gyermekek ellátása a lehető legoptimálisabb keretek között, saját csoportjukban történik. A Pedagógiai Szakszolgálat szakvéleményében meghatározott fejlesztést az óvoda fejlesztőpedagógusa végzi.

A fejlesztőpedagógiai folyamat résztvevői a gyermek, család, az óvodapedagógusok, fejlesztőpedagógus.

Célunk:

Az elmaradt területek megsegítése, fejlesztése prevenciós és korrekciós formában.

Feladataink:

- A beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézséggel küzdő gyermekek konkrét szükségleteinek figyelembe vétele, belülről motivált érdeklődésének s természetes aktivitásának beépítése a fejlesztésbe
- Az aktuálisállapotnak és a szakvéleményben foglaltaknak megfelelő feltáró és fejlesztő célzatú egyéni és csoportos foglalkozások biztosítása
- A gyermek egész személyiségének elfogadása és indirekt támogatása

- Munkatársi együttműködés, a nevelési helyzet- és esetmegoldások folyamatos egyeztetése, szükség és igény szerint
- Szakmai kapcsolat tartás a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálattal

7.2.3. A tehetséges gyermekek

Nevelőtestületünk, a differenciálás és a felzárkóztatás mellett, fontosnak tartja a tehetséggondozást. A tehetség hosszú távú nevelése szempontjából elengedhetetlen a kora gyermekkori fejlesztés

A tehetséges gyermekek nevelését óvodánkban az óvodapedagógusok sokoldalú, kompetens működése segíti elő. A nevelési folyamatban kezdeményezőkésség jellemzi pedagógusainkat, mely segíti az integrált és differenciált nevelést, a tehetséggondozást. A gyerekek csak olyan közegben fejlődhetnek, ahol szabadon szárnyalhatnak, és az óvodapedagógus követi a gyerekek belülről fakadó szükségleteit. Elsődleges feladatunk a tehetséggondozásban a motiválás. A motiváció azt jelenti, hogy érvényesülni hagyjuk a gyermek valamely szükségletét. A motiválás számunkra azt jelenti, hogy engedjük érvényesülni ezeket a szükségleteket a tevékenységi folyamatban, s ezáltal tesszük a gyerek számára vonzóvá a tevékenységet, őt pedig nyitottá a tevékenység nevelő- formáló-fejlesztő hatásai iránt. Lehetőséget teremtünk a szabad önkifejezés színtereinek. Ugyanakkor a spontán tevékenységek feltételei átgondoltak és tervezettek nevelőmunkánk során.

Célunk:

- A kiemelkedő képességek korai felismerése és tudatos fejlesztése
- A sokoldalú, harmonikus személyiségfejlődés támogatása

Feladataink:

- A gyermek érdeklődésének felkeltése és fenntartása
- A kreativitás és a problémamegoldó gondolkodás ösztönzése
- A kíváncsiság megőrzése és bátorítása
- A szociális és érzelmi érettség fejlesztése
- Egyéni sajátosságok elfogadása és differenciált fejlesztés biztosítása
- A gyermek önbizalmának és önállóságának erősítése
- Inspiráló, támogató és elfogadó nevelési környezet megteremtése

A tehetséges gyermekek szűrése, kiválasztása meghatározott metodika alapján történik. Elsősorban a gyermek saját óvodapedagógusának megfigyelésére építünk, melynek alapja az egyéni fejlettségmérő lap.

A program ideje alatt folyamatosan információt nyújtunk a szülőknek. A program végén mérjük az elégedettségét, vizsgálatokat végzünk el. A mérési eredményeket, tapasztalatokat összegezzük, elemezzük. A tehetséges gyermekek képességeinek kibontakozásra, tehetséggondozó műhelyek adnak lehetőséget.

A műhelymunka során olyan, biztonságot nyújtó, elfogadó légkört teremtünk, melyben tág cselekvési szabadságot biztosítunk, különféle megoldási lehetőséget adunk egy-egy feladat elvégzése során.

Tehetséggondozás keretei: Formáját és tartalmát az óvoda éves munkaterve tartalmazza.

7.2.4 Hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek nevelése és fejlesztése a családokkal és a kerületi gyermekvédelmi intézményekkel együttműködve valósul meg.

Óvodáskorban a gyerekek különösen fogékonyak a külső hatásokra. Az idegrendszer érésének ebben a szenzitív szakaszában nagy jelentősége van a minden irányú érzékeléses tapasztalatoknak, a mozgásra, beszédre ösztönző környezetnek, ezért a fejlesztést optimálisan ehhez igazítjuk. Fontos elvárás, hogy az óvodapedagógusaink a prevenció és a felzárkóztatás során ismerjék a gyermeki fejlődés jellemzőit, a szenzitív szakaszok meglétét, és az egyes gyermekhez igazított módszerekkel, eszközökkel segítsék a képességstruktúrák fejlődését.

Célunk:

- Esélyegyenlőség biztosítása az óvodai nevelés során
- A gyermekek társadalmi hátrányainak csökkentése, kompenzálása
- Az alapképességek és alapkészségek megerősítése
- A szocializáció és közösségbe való beilleszkedés segítése
- Az iskolai kudarcok megelőzése, sikeres iskolakezdés támogatása
- Pozitív énkép, önbizalom kialakítása és erősítése
- A gyermek motiváltságának, érdeklődésének fenntartása
- A család és az óvoda együttműködésének erősítése

Feladataink:

- Egyéni képességekhez igazodó, differenciált fejlesztés biztosítása
- Érzelmi biztonságot nyújtó, elfogadó környezet kialakítása
- Alapvető szokások, normák, viselkedési minták tanítása
- Kommunikációs képességek tudatos fejlesztése
- Anyanyelvi és szókincsfejlesztő tevékenységek kiemelt alkalmazása
- Hátránykompenzáló játékos tevékenységek szervezése
- A gyermek családi körülményeinek figyelembevétele a nevelés során
- Rendszeres kapcsolattartás, együttműködés a családokkal
- Külső szakemberek (pl. fejlesztőpedagógus, logopédus, szociális munkás) bevonása
- A gyermek iskolára való alkalmasságának elősegítése

7.3. Multikulturális, interkulturális nevelés

A sikeres óvodai beilleszkedés segítése érdekében figyelmet kell fordítani a kapcsolatfelvétel, a felkészülés, felkészítés többszintű folyamatára a pedagógusok, a migráns gyerekek és a szülők, illetve a fogadó közösség szintjén. Nemcsak a nyelvismeret hiányából, hanem az érkező gyerek szocializációs, kulturális és vallási különbözőségeiből is adódhatnak nehézségek az óvodában.

A sikeres, befogadó típusú integrációt segítő tényezők:

- a gyermek, a család megismerése (kapcsolatfelvétel, családlátogatás, anamnézis)
- a fejlesztés alapja a gyermek aktuális állapota: mozgása, érzékszervei, figyelme, emlékezete, memóriája, beszéde, gondolkodása
- a gyermek befogadásának gondos előkészítése
- az egyéni szükségletekhez igazodó, egyéni képességekre épülő összehangolt fejlesztés;
- a gyermeket fejlesztő szakemberek összehangolt munkája

A migrációs populáció integrációjából adódó feladataink:

- a nem magyar állampolgárságú gyermekek nevelésben az önazonosság megőrzése, ápolása, erősítése
- az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetősége
- az emberi jogok és alapvető szabadságok védelme

- a nyelvelsajátítás megkönnyítése az egyéni képességek és differenciálás figyelembevételével
- a beszélő környezet kiszélesítése a pedagógiai környezet keretein belül

7.4. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az esélyegyenlőség egy olyan alapvető emberi jog, amely kimondja, hogy minden embert pusztán emberi mivolta alapján – nemre, bőrszínre, vallásra, anyagi helyzetre, fogyatékosagra, politikai véleményre, szexuális irányultságra, életkorra, nemzetiséghez való tartozásra, családi állapotra stb. való tekintet nélkül – megilleti a lehetőség, hogy másokkal azonos módon, azonos térben, és ugyanolyan arányban hozzáférhessen például információkhoz, tevékenységekhez, eszközökhöz, szolgáltatásokhoz.

Célunk:

- a közoktatási esélyegyenlőség elősegítése az óvodában
- az esetleges szegregációs és szelekciós mechanizmusok kiszűrése
- a minőségi neveléshez való egyenlő hozzáférés biztosítása
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek esélyegyenlőségének biztosítása és
 - előmozdítása a nevelési folyamatban (támogató lépések, olyan szolgáltatások
 - bevezetése, amelyek csökkentik a meglévő hátrányokat, javítják a későbbi iskolai
 - sikerességet, támogatják a megfelelő oktatási orientációt)
- a diszkriminációmentesség, szegregációmentesség, az oktatási és társadalmi integráció támogatása.

Feladataink:

- Gyermekeink képességeiknek, érdeklődésüknek, adottságaiknak megfelelő nevelésben és oktatásban részesítése
- Az emberi méltósághoz való jog biztosítása az óvodai pedagógiai eszköztárunk alkalmazásával
- A személyiség szabad kibontakoztatásának joga alapján a gyermekek az óvoda által nyújtott szolgáltatásokban való részvételének megteremtése

- A családi élethez és magánéletéhez való jog érvényesítése, a gyermek családi kapcsolatainak tiszteletben tartása
- Az óvoda alapidokumentumainak hozzáférhető, nyilvános helyen történő tárolása
- A rendszeres óvodai egészség szűrések, orvosi, - védőnői alapvizsgálatok megszervezése
- A képesség kibontakoztató foglalkozások megszervezése
- Az intézményünkbe beiratkozó, valamint a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek nevelésekor az önazonosság megőrzésének, ápolásának, erősítésének, társadalmi integrálásának biztosítása.

8. GYERMEKVÉDELEM

Célunk: feltárni mindazon körülményeket, melyek a gyermekek fejlődését hátrányosan befolyásolják, veszélyeztetik.

Lehetőségeinkhez mérten igyekszünk minden segítséget megadni a hátrányok csökkentéséhez, azokat a családok segítségével és az egyéni bánásmód figyelembe vételével kompenzálni.

Elveink között elsősorban a családok tiszteletben tartása, a családi nevelés erősítése és ezzel együttesen a gyermek iránti felelősség ébrentartása áll.

Törekszünk a tapintatos személyes kapcsolat kialakítására azon családokkal, akik segítséget kérnek, vagy láthatóan segítségre szorulnak. A titoktartási kötelezettség minden családot érintő kérdésben megvalósul.

Gyermekevédelmünk preventív szemléleten alapul, mely mellett a promóciót, mint célok adását a nevelőmunkánkban fontosnak tartjuk. Felderítjük a gyermekek fejlődését veszélyeztető okokat, megőrizve óvó-védő feladatunkat, és pedagógiai eszközökkel törekszünk a káros hatások megelőzésére, ill. ellensúlyozására, valamint szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményezünk. A gyermekek óvodába érkezése előtt, illetve alatt igyekszünk megismerni az otthoni körülményeket, a családban kialakult nevelési módszereket, illetve szokás és szabályrendszert.

Óvodapedagógusok feladatai:

- Szakértelmükkel, tapasztalataikkal segítsék a gyermeket abban, hogy sikeresen illeszkedjenek be az óvodai közösségbe, meglévő képességeik kibontakozhassanak, hiányzó képességeik fejlesztése folyamatos legyen, hogy a gyermek szocializációja során elszenvedett hiányosságait a család segítése mellett pótolják, javítsák.
- Ha a gyermek veszélyeztetettségét észlelik, kötelességük a maguk eszközeivel – gondozási tanácsokkal, pedagógiai eszközökkel – ezt elhárítani, illetve amennyiben ez sikertelen marad, jelezni a gyermekvédelmi felelősnek.
- A hátrányos helyzet és a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, feltárása, megszüntetésében való részvétel. A pedagógusnak észlelnie kell a gyermekek viselkedésében, rendezettségében adódó változásokat.

Megelőzés: mely egyben pedagógiai tevékenységet is jelent, célja ugyanis az, hogy megelőzzük, elhárítsuk vagy enyhítsük azokat a gyermekre ható károsodásokat, amelyek az egészséges személyiségfejlődését megzavarják, vagy meggátolják.

Feltárás: fel kell ismernünk a gyermek problémáit, meg kell keresnünk a problémák okait, segítséget kell nyújtanunk a problémák megoldásához.

Megkülönböztetjük az eltérő jellegű hátrányokat, hogy a hátrányokból adódó tünetek csökkentése érdekében a legmegfelelőbb módszert alkalmazhassuk.

Megszüntetés: feladataink közé tartozik, hogy részt vegyünk a gyermekek fejlődését veszélyeztető okok megszüntetésében. Ennek érdekében együtt működünk a polgármesteri hivatallal, a gyermekorvossal és védőnővel, a családsegítő szolgálattal, a szakszolgálattal, a gyermekjóléti szolgálattal.

Óvodánk kiemelt figyelemmel van a hátrányos és veszélyeztetett gyermekek iránt, szorgalmazzuk rendszeres óvodába járásukat.

Toleranciával, empátikus magatartással partnerkapcsolat kialakítására törekszünk a szülőkkel gyermekük megnyerése, együttműködése érdekében.

Minden tevékenységünkkel az esélyegyenlőség elvének érvényesítését szolgáljuk.

8.1. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

A gyermekek szociális háttere igen szélsőséges képet mutat. Munkánk tervezésénél figyelembe kell vennünk az elfoglalt, időhiánnyal küszködő családok igényeit éppúgy, mint a szerényebb anyagi lehetőségekkel bíró, több gyermeket nevelő, esetleg csonka családokét.

Különösen nagy a felelősségünk a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelésében.

Célunk: A hátrányos és a halmozottan hátrányos gyermekek érdekében tett intézkedésekkel, gyermekközpontúsággal, családorientált szemlélettel, az együttműködések elősegítésével az esélyteremtés növelése, valamint a gyermekek komplex személyiségfejlődésében bekövetkezett pozitív változások elősegítése.

A hátrányos helyzet okai:

- a család anyagi és egészségügyi állapota, erkölcsi helyzete és életvitele, értékrendje
- a család lakhelye és környezete
- a gyermek és/vagy szülő egészségi állapota
- a családtagok száma

Környezeti okok:

- Szűkös lakásviszonyok:
 - a család magas létszáma
 - több generáció együttélése
- Szülők iskolázatlansága
- Nevelési hiányosságok:
 - kettős nevelés
 - felügyelet és gondozás hiánya
 - helytelen bánásmód (brutalitás)
 - érzelmi sivárság, közömbösség
 - könnyelmű, felelőtlen életvitel
 - bűnöző családi háttér

Anyagi okok:

- munkanélküliség
- létminimum alatti 1 főre jutó jövedelem

- a szülő csökkent munkaképességű vagy munkaképtelen
- a kereset nem a család szükségleteinek kielégítésére fordítódik

Egészségügyi okok:

- születési rendellenesség vagy szerzett fogyatékoság
- mozgáskorlátozottság
- érzékszervi károsodás (látás, hallás...
- szervi rendellenesség
- tartós betegség
- idegrendszeri, pszichés problémák (szülő és/vagy gyerek)
- higiénés hiányosságok

A gyermek személyiségében rejlő okok:

- Értelmileg, érzelmileg visszamaradt

A szociális hátrányok enyhítésére tett intézkedések:

- differenciált egyéni fejlesztés
- egészségnevelés
- életvezetési tanácsok a családok részére
- a mozgás prioritása a nevelésben
- tehetséges gyermekek fejlesztés
- felzárkóztató foglalkozás az arra rászorulóknak részére
- kirándulásokon a részvétel biztosítás
- kulturális rendezvények csoportos látogatása
- pályázatokon való részvétel

Az óvodapedagógus feladatai:

- Jelzés a gyermekvédelmi megbízottnak, valamint az óvodai szociális munkásnak
- A gyermekek rendszeres óvodába járásának ellenőrzése
- Családlátogatások alkalmával meggyőződés az indokolatlan hiányzások okáról, ezek megszüntetése

- Rendszeres tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről, fokozottabb együttműködés kialakítása a nevelőmunkában
- A HH és HHH gyermekek felzárkóztatása
- A tolerancia, segítőkészség kialakítása, a másság elfogadása
- A mindennapi élethez szükséges készségek kialakítása
- Családi életre és egészséges életmódra nevelés
- A mozgás és a sport sajátos eszközeivel kialakítani az alapvető mozgás- és feladatmegoldó képességet, az egészséget értéknek tekintő gondozásmódot, a szabadidő tartalmas eltöltésének igényét.
- A szülőkkel – a gyermeküket is elhanyagoló családokkal való – együttműködésre készítető kapcsolattartás erősítése.

9. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA, FELADATA

Nevelésünk célja, hogy óvodásaink sokoldalú, harmonikus személyiségfejlődését elősegítsük, egyéni szükségleteiket kielégítsük, általánosan felkészítsük őket a társadalmi beilleszkedésre. Biztosítjuk a gyermekeink fejlődéséhez szükséges, változatos tevékenységet. A család nevelőmunkáját kiegészítve támogatjuk a szociális tanulást. Sokoldalú nevelőmunkánknak segíteni kell a gyermekeink testi, érzelmi, értelmi, erkölcsi és szociális fejlődését.

Feladataink:

- Az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével a gyermeki személyiség kibontakozása, a hátrányok csökkentése
- Barátságos, derűs környezet kialakítása
- A szabad játék örömének megteremtése, az ehhez szükséges feltételek biztosítása
- A környező világ megismertetése a művészetek eszközeivel
- Az egész napot átszövő anyanyelvi neveléssel a kommunikáció fejlesztése
- A környezettudatos attitűd kialakítása
- A gyermekek mozgásigényének kielégítése, mozgáskultúrájuk alakítása, fejlesztése
- Az egészséges életvitelhez szükséges szokások megalapozása
- A kulturált viselkedési és magatartási formák alakítása
- Megalapozott és következetes, rugalmasan kezelt szokásrendszer biztosítása

- Az iskolakezdéshez szükséges gyermeki kompetenciák megalapozása

Nevelési céljainkat a gyermek testi-lelki-szellemi szükségleteinek, tevékenységeinek és képességeinek figyelembevételével, a gyermek egyéni adottságaiból kiindulva valósítjuk meg.

9.1. Egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Célunk: a gyermekek testi-lelki- szellemi fejlődésének, környezethez való optimális alkalmazkodásának elősegítése, az egészséges életmód-életvitel szokásainak, igényeinek megalapozása.

A helyes életritmus kialakításával az egészséges életmód szokásainak és szemléletmódjának elsajátításával, az egészség megóvása, a betegségek megelőzése, a szervezet pszichoszomatikus edzése.

A lelki egészség megőrzése szempontjából a tudatformálás, amely a tények, ismeretek, a külvilág tevékeny megismerésén alapul, valamint a magatartásformálás, amely alatt a szociális tanulást, mintakövetést értjük.

Feladatunk:

- A gyermekek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- A gyermek testi képességfejlődésének segítése
- A lelki egészség megóvása érdekében megfelelő szakemberek bevonásával prevenció és korrekciós feladatok ellátása
- A gyermek egészségének megőrzése, védelme, óvása, edzése
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása

- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- Életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása
- A gyermek testi fejlődésének elősegítése, a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, valamint a holisztikus szemlélet, a környezettudatos magatartás kialakítása

9.1.1 Az óvoda egészségvédő programjának irányelvei

Célunk:

Az egészséges életmód kialakításához kapcsolódó szemléletváltás elősegítése, a szülők és a gyermekek körében egyaránt.

Tartalmak:

- Egészség hét szervezése
- Ételallergiás gyermekek megfelelő étkezésének biztosítása
- Vitaminpótlás biztosítása
- Só-szoba rendszeres használata
- Védőnői szolgálat igénybe vétele
- Szűrővizsgálat eredményeképp gyógytestnevelői foglalkozások szervezése, tartáshibás, és feszes izomtónusú gyermekek részére
- Zöld-faliújságon aktuális tájékoztatás megjelenítése az egészséges életmód, a helye táplálkozás, és a betegségek megelőzésének témaköreiben

Óvodapedagógus feladatai

- A programok szervezése
- Együttműködés szülőkkel és egyéb érintett segítőkkel

Kapcsolatrendszerek

- Ellátást biztosító konyha
- Szülők és Fenntartó
- Óvoda orvosa és védőnője
- Gyógytestnevelő

9.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezt szükséges, hogy – a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érhék; – az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze; – az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Célunk:

- a gyermekek erkölcsi, szociális érzékenységének, érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képességének megalapozása
- A mások iránti, tisztelet, megbecsülés, tolerancia fejlesztése
- A gyermek én-tudatának kialakítása, önkifejezésének kibontakoztatása

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Feladatunk:

- érzelmi biztonságot nyújtó, otthonos, derűs, kiegyensúlyozott, szeretettelgi légkör biztosítása
- a pedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek, óvodai alkalmazottak közti kapcsolatokban a pozitív attitűd érzelmi töltésének erősítése,
- a gyermekek természetes társas kapcsolatainak alakítása
- egymás elfogadására, a különbözőségek tiszteletben tartására nevelés
- a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlása,
- a gyermek erkölcsi tulajdonságainak, szokás és normarendszerének megalapozása
- a természeti-emberi-tárgyi környezet szépségeinek, esztétikájának, értékeinek felismertetésével a környező világgal való pozitív töltésű érzelmi viszonyok erősítése, önmaguk és mások szeretetére, tiszteletére, megbecsülésére nevelés,
- a környezet cselekvő megismerése és alakítása során a gondoskodás, felelősségvállalás, óvás, védelem igényének megalapozása,

9.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra –, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi formát áthatja. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabálykövetítéssel – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és

kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Célunk:

- az óvodáskorú gyermek nyelvhasználatának, beszédmegértésének, beszédaktivitásának fejlesztése
- az anyanyelv fejlesztése, a kommunikáció különböző formáinak alakítása beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel
- a gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése

Feladatunk:

- Mintaadással a beszédkedv, felkeltése, annak fenntartása
- A beszélő környezettel a kommunikáció különböző formáinak alakítása
- A gyermek kérdéseire való adekvát reflektálás
- Jól artikuláló, választékosan beszélő környezet megteremtése

Beszélgető-kör

A beszélgető-kör a nap folyamán bármikor kialakítható, kezdeményezhető az óvodapedagógus által, mely lehet:

- a tevékenységek kísérője,
- a gyermek által kezdeményezett téma megbeszélése,
- tervezetten kezdeményezett beszélgetés
- a gyermeki gondolkodás, kreativitás kifejezője,
- a gyermekek érdeklődésének, szükségleteinek, vágyainak, tapasztalatainak kifejező eszköze.

Az értelmi nevelés feladatai:

- a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása
- az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség fejlesztése

- valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása

9. 4. Környezettudatos szemléletformálás, a fenntarthatóság megalapozása

A fenntarthatóság pedagógiájának fontos értékei

- az élet tisztelete
- a hagyomány őrzése – átmentése a jövőbe
- mindezek a családok hatékony és folyamatos bevonásával, élethosszig tartó folyamattal és holisztikus szemlélettel tudjuk a leghatásosabban elérni.

A fenntarthatóságra nevelésünk pedagógiájának elvei

- Az egész életen át tartó tanulás igényének és képességének alapozása
- Alapvető szokások, magatartási formák megalapozása.
- Problémamegoldó, élményközpontú tanulási helyzetek megteremtése, (felfedezés, kísérletezés, kreativitás kibontakoztatása).
- Együttműködés, a társas készségek fejlesztése, az esélyteremtés, a kultúrák közötti párbeszéd alapjainak lerakása.
- Természettudatos életszemlélethez (természet megszerettetése, védelme, a tiszta környezet iránti igény alapjainak lerakása) szükséges kompetenciák fejlesztése, meglévő ismeretekre alapozás, rendszerben való gondolkodás fejlesztése.

A környezettudatos magatartás kialakításának **célja:**

- A környezet (természeti, társadalmi) fenntarthatósága érdekében szükséges ismeretek, magatartásminták, értékek és életviteli szokások alapozása, megtanítása.
- A holisztikus szemlélet kialakítása elsődleges szerepet kap a nevelésünk folyamatában.

Eszközeink:

- közös élményekre épülő közös tevékenységek,
- olyan játékok, eszközök gyűjteménye, melyek elősegítik a környezettudatos nevelést,
- ismeretterjesztő könyvek,
- olyan eszközök, melyek a tapasztalást segítik (elemlámpa, nagyító, bogárnéző, csipeszek...),
- terepen való tapasztalatszerzés,
- gyűjtött természetes anyagok, eszközök,
- elektronikai hordozók: CD, DVD,
- kerti szerszámok,
- madáretetők, itató,
- növényazonosítók a kertben

Módszerek:

- játék,
- terepi tapasztalás,
- felfedezés,
- megfigyelés,
- kísérletezés,
- kooperatív tanulás,
- élménypedagógiai módszerek,
- példamutatás

A feldolgozás módja:

környezetkultúrájának alakításában.

A környezettudatos magatartás kialakításának fő színtere az óvodában, a külső világ tevékeny megismerése, mint tevékenységforma. Ez olyan nevelési folyamatot jelent, mely valamennyi nevelési területre kiterjed, azokkal kölcsönhatásban van. Komplex tapasztalatszerzés, mely egységben mutatja, érzékelteti azt, ami a valóságban is egységesen érzékelhető.

A környezeti nevelés prioritása előtérbe került az élet minden területén.

A környezet megismerése nem korlátozódik csak a környezeti foglalkozásokra és a tervszerű, tudatos kezdeményezésekre, hanem átfogja az egész óvodai életet.

Benne van a spontán játékban, az önkiszolgáló tevékenységben, az udvari élet pillanataiban, a beszélgetésekben, megfigyelő sétákban, kirándulásokban.

Támazkodunk a gyermekek családból hozott ismereteire, a családi kirándulások, nyaralások élményeire is. Ha szükséges, a hátrányokat kompenzáljuk.

A természeti és társadalmi környezet témaköreivel valamennyi korcsoport megismerkedik, életkortól függően. A témakörön belül az egyes témák a gyerekek életkorának előrehaladtával lineárisan bővülnek és koncentrikusan mélyülnek.

A fokozatosság elvét követjük a megismertetés során: a közelebbitől a távolabbi felé haladunk. Szemléltetésben, a közvetlen környezetben való megfigyeléstől a képi ábrázoláson való megfigyeltetés felé.

Érvényesítjük a differenciálás pedagógiai koncepcióját a nevelés folyamatában.

Sokszínű, érdekes, izgalmas tevékenységrendszert biztosítunk.

Érzelmek, kifejezőképességek fejlesztésére nagy hangsúlyt fektetünk: szeretet, kötődés, élménybefogadás keltése.

Az óvodai környezeti nevelés alapozó jellegű, meghatározó szerepet játszik a gyermek

A környezettudatos nevelés szabályai az óvodában:

Ahhoz, hogy a gyermekekkel a szabályokat be tudjuk tartatni, fontos, hogy az óvoda minden dolgozója mintaadó, környezettudatos és takarékos viselkedést tanúsítson.

- Feleslegesen ne folyassuk a vizet!
- Ha nincs szükség a villanyra, kapcsoljuk le!
- Lehetőség szerint újra felhasznált papírt használjunk a rajzolásnál, hajtogatásnál!
- Szelektáljuk külön a papírt és a műanyagot, így kerüljön a gyűjtőbe!

Feladataink:

- Egységes szemlélet kialakítása
 - Környezettudatos, környezetre figyelő magatartásformák és szokások kialakítása, amely magába foglalja a szűkebb és tágabb környezet, kulturális és természeti értékek megismertetését, megszerettetését és annak megóvására való nevelést
 - Olyan tárgyi környezet kialakítása, ahol az udvar, csoportszobák már külső megjelenésében is sugározzák a közösség fenntarthatósági elveinek érvényesítését
 - A társadalmi igények változásához igazodó, a gyermek életkorának megfelelő természeti, - emberi, - és tárgyi környezetből szerzett tapasztalatok, melynek birtokában biztonságosan eligazodik az őt körülvevő világban
 - Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása, melyek a környezettel való harmonikus együttéléshez szükségesek és a családok környezettudatos életviteléhez hozzájárulnak
 - Foglalkozunk a környezeti gondokkal: energiatakarékosság, hulladékkezelés, pazarlás.
 - A család bevonása: szülők ismereteinek kiegészítése, természethez való pozitív kötődés elősegítése. (kirándulások, szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás, szülői értekezletek alkalmából ismeretek átadása stb.)
 - A Zöld Óvoda kritériumrendszer megvalósítási feltételeinek megteremtése, a meglévők erősítése, bővítése
 - A természet ünnepei és a Zöld Napok megtartása

10. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Az óvodai nevelés céljainak és feladatainak ismeretében, a kompetencia alapú óvodai nevelés sajátosságainak figyelembevételével a pedagógiai ráhatások rendszerét a gyermekek egyéni adottságaihoz igazítjuk. A teljes nevelési folyamatot tudatosan átgondoljuk, de figyelembe vesszük és építünk a spontán gyermeki ötletekre, tapasztalatokra. A tervezésben tudatosan számításba vesszük a fejlődés ütemét a különböző szinteket, képességeket.

Nevelésünk jóváhagyott pedagógiai program alapján, a törvényes előírásoknak megfelelően történik, a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével valósítjuk meg.

Az óvodába felvett gyermekek csoportba való beosztásáról az óvodavezető dönt, a törvényben, az Alapító Okiratban meghatározott létszámba vonatkozó előírások, valamint a helyi szokások szem előtt tartásával, a szülők és az óvodapedagógusok véleményét is figyelembe véve. Óvodánkban lehetőség van homogén, illetve heterogén csoportok megválasztására.

10.1 Az óvodapedagógus

A pedagógus személye, magatartása jelentősen befolyásolja az óvodás gyermek biztonságérzetét, hangulatát. Intézményünkben elvárás a pedagógusok mintát nyújtó magatartása, nyitott, befogadó attitűdje. Módszerhasználatát a tudatosság, célszerűség, változatosság jellemzi. A módszerek kiválasztásánál figyelembe veszi a tevékenységi területeket, a gyermek szükségletét, és a környezet lehetőségeit. A gyermekek egyéni szükségleteit előzetesen, egyéb, más forrásból is megismeri, szükség esetén korrigálja. Az egyes tevékenységekben, a komplexitás elvét alkalmazza, nyelvhasználata szakszerű, mely igazodik az adott műveltség tartalomhoz és a gyermekek fejlettségi szintjéhez. Pozitív figyelme, odafordulása a gyermek felé, a kreativitás kibontakoztatására, alkotó tevékenységekre, önálló tapasztalatszerzésre, és a gondolkodás fejlesztésére ösztönzi a gyerekeket. Szempontjai a tudatosság, fokozatosság, változatosság.

Óvodapedagógusaink szakmai felkészültségének jellemzői:

- A képességfejlesztéshez használt digitális, és nem digitális eszközöket, anyagokat ismeri és a célnak megfelelően alkalmazza. Az IKT eszközök célszerű alkalmazására törekszik az óvodában, korszerűvé téve az információ átadást-feldolgozást
- Pedagógiai munkáját éves szinten tervezi meg az ONOAP és az óvoda pedagógiai programja alapján. Éves ütemterve, a tematikus terv, a projektterv, a foglalkozásterv, a munka, és a játék tervezése szervesen egymásra épülő egységeket alkotnak. Az óvodapedagógus az éves anyagot az őselemeknek megfelelően tématervekben (projektekből) tervezi, ezeket heti tervekbe lebontja, tevékenységekre vonatkoztatja és az OviKréta felületen rögzíti.
- A kívánt célok elérése érdekében tudatosan használja a különböző tanulási stratégiákat, előnyben részesíti a gyermeki tevékenységek tudatos megtervezését, ahol

a helyzetnek megfelelően képes a különböző pedagógus szerepeknek megfelelni (irányító, koordinátor, értékelő, megfigyelő, támogató, facilitátor, mentor, innovátor).

- A nevelési tervet, a képességfejlesztést, az egyéni fejlesztési tervet az eredmények alapján kritikai szemlélettel alakítja.
- Döntéseit meggyőzően, szakszerűen indokolja, terveit megvalósítás után rendszeresen elemzi. Felismeri az esetlegesen elkövetett hibákat, és az utólagos elemzés-értékelés jelentőségét. Pedagógiai munkája a PDCA ciklust követi
- Rugalmasan képes alkalmazkodni az aktuális helyzetekhez, módszertanilag felkészült a spontán változtatásra.
- A gyermeki tevékenységek, teljesítmények értékelését minden esetben a fejlődésbe vetett hit, segítő, bátorító, támogató attitűd jellemzi.
- Óvodában, és az óvodán kívül közösségfejlesztő, együttműködést, szociális képességeket érzékenyítő módszereket, tevékenységeket, programokat szervez és támogat. Csoportjában tudatosan alkalmazza a konfliktusmegelőzés módszereit a közös szabályalakítást
- Tevékenysége során új képességfejlesztő eszközöket, munkaformákat, tapasztalatszerzési módokat, visszacsatolási eljárásokat, IKT eszközöket, gyermek megismerési technikákat alkalmaz. Rendszeresen tájékozódik a digitális eszközökről, a nevelést, képességfejlesztést támogató technológia legújabb eredményeiről, és lehetőség szerint alkalmazza őket.
- Az eredményes munka érdekében rendszeresen vesz részt ön, - és továbbképzéseken
- Az új kutatási és fejlesztési eredményeket felhasználja pedagógiai munkájában.
- Részt vesz intézményi innovációkban, fejlesztésekben, kutatásokban.
- Felismeri és megfogalmazza a saját tevékenységében kutatást, fejlesztést igénylő problémákat, ezek megoldására egyszerűbb vizsgálatokat, felméréseket végez.

Óvodánkban a pedagógus szerepe kiemelten fontos a feltételek megteremtésében (élmény, eszközök, hely, idő). A környezet a gyermek kíváncsiságának serkentője, hiszen a gyermek fel akarja fedezni a világot. Támogatjuk a gyermekek próbálkozásait, ösztönözzük, bátorítjuk őket és szükség esetén segítjük tevékenységeiket.

A gyermeki megismerő tevékenység specifikumaira épülő, tevékenységközpontú folyamatokat preferáljuk.

A differenciált fejlesztés feltételei:

- a gyermekek egyenkénti megismerése, a képességelőnyök, erősségek és gyengeségek azonosítása (fejlődési nyomkövető)
- a gyermekek folyamatos megfigyelése az egyes tevékenységekben
- a gyermekekkel való beszélgetések során az adottságok, érdeklődés, temperamentum, egyéb sajátosságok megismerése
- a gyermeki produktumok elemzése
- a gyerekek családból hozott és egyéb forrásból származó ismereteire való támaszkodás.

Óvodapedagógus a pedagógiai tevékenység során:

- Tudatosan figyel az egyéni motiváltságra, a természetes kíváncsiságra épít, a tudásvágy ébrentartásával, a felhasználható ismeretek, használható tudásanyag biztosításával, rendszerszerű látásmóddal (érdeklődés felkeltése, fenntartása), illetve a gyermeki aktivitásban rejlő lehetőségekre.
- Nyugodt, bizalommal teli légkört, megfelelő, elmélyülést segítő feltételeket biztosít a gyerekeknek. Lehetőséget teremt, megfelelő tárgyi eszközöket biztosít a párhuzamosan végezhető tevékenységekhez, lehetőség szerint a gyermekek bevonásával
- A gyermekek tévedéseit, hibáit természetes módon, tanulási helyzetként értelmezi
- Visszajelzései megfelelnek az életkori és egyéni sajátosságoknak
- Értékelése differenciált, a megerősítést szolgálja
- Az értékelési, elemzési tapasztalatait a fejlesztés eszközének tekinti, visszajelzései támogatják a gyerekek reális önértékelését
- A felmerülő konfliktusokat felismeri, helyesen értelmezi, és hatékonyan kezeli. Konfliktus helyzetben a gyermekeket a kompromisszumos megoldásra ösztönzi. Érdeklődésével, kérdéseivel ösztönzi a gyermekek egymás közötti kommunikációját. Az

egyéni állásfoglalás, a véleményalkotás fontos szerepet kap, csakúgy, mint az egymásra figyelés, egymás meghallgatása

- A gyermeket kötött és kötetlen tevékenységben egyaránt igyekszik megismerni, módszertanilag felkészült
- A gyermeki személyiséget fejlődésében szemléli, a fejlődés értékelésénél a gyermek teljesítményét önmagához viszonyítva méri
- Feladatai között a tehetséggondozás, a felzárkóztatás, az egyéni bánásmód megvalósítása egyaránt fontos szerepet kapnak. Saját munkájában őszintén elemzi ezek megvalósulását, önreflexióiban igyekszik feltárni az elért eredmények és kudarcok okait
- Pedagógiai tevékenységében tudatosan jelenik meg a nemzeti és egyetemes értékekkel való azonosulás. Tájékozott a gyermekek szociokulturális háttérét illetően
- Személyes példájával kölcsönös tiszteletre, egymás elfogadására, az egyéni sajátosságok tiszteletben tartására nevel
- Az óvodapedagógus a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekekkel egyéni fejlesztési terv alapján foglalkozik. A sajátos nevelési igényű és a kiemelten tehetséges gyermekekre külön tervez a heti tervben
- Segíti az alkalmazkodás és önérvényesítés stratégiáinak elsajátítását

10.2. A család

Hisszük, hogy a gyermek személyiségének alakulásában meghatározóak a családi nevelési hatások. A gyermek nevelése elsősorban a család feladata. Pedagógiai Programunk szerint a családban és az óvodában nevelkedő gyermekért mind a két környezet felelős, az óvodai nevelés a családi nevelést kiegészítve szolgálja a gyermek harmonikus fejlődését. A szülő ismeri gyermeke szükségleteit, szokásait, az óvodapedagógus szaktudása, tapasztalatai alapján tud hatékony segítséget nyújtani a gyermek személyiségfejlesztéséhez. Az együttműködés során a gyermek érdekében szükséges a szülők és az óvodapedagógus között kialakított kölcsönös bizalom, az együttműködés iránti igény, és az kölcsönös alkalmazkodás megléte.

A család és a dajka kapcsolata kiemelt szerepet kap az óvodai nevelésünk során. A dajka a gondozási tevékenységeit a gyermek ismerete, megszerzett tudása, tapasztalata alapján az óvodapedagógusok támogatása mellett végzi.

A családokkal történő együttműködés az igényeikhez illeszkedő módon, egyedi formában és mélységben történik. A családi értékek megismerése, közelítése az óvodai nevelési szokásokhoz, valamint a partneri viszony kialakítása hatékonyabbá teszi az óvodai nevelést. Az óvodapedagógusok napi kapcsolatban állnak a szülőkkel, ezáltal az együttnevelés, az együttműködés érdekében a folyamatos párbeszéd feltételrendszere biztosított.

Célunk: a családi nevelés erősítése, a család és az óvoda együttműködésének elősegítése a gyermekek összehangolt nevelése érdekében.

Alapelvünk a kölcsönös bizalom; kölcsönös segítségnyújtás. A tudomásunkra hozott és/vagy jutott információkat bizalmasan, tapintattal kezeljük. Az óvoda minden dolgozójával szemben egységes követelmény és elvárás, hogy előítéletektől mentesen közeledjen a családokhoz.

10.3. Pedagógus-dajka együttműködése

A gyerek életében a nevelési folyamat egyik segítője a dajka. Jelenléte, tevékenysége mintául szolgál (interperszonális kapcsolatok; viselkedés, beszéd, személyi higiéne; ápoltság, gondozottság). A gyermekek számára annyi segítséget nyújt, amennyi feltétlenül szükséges feladataik önálló elvégzéséhez, a dajka élni tud az egyéni differenciált segítségadás lehetőségével. Munkáját az óvodapedagógusokkal összehangolva, szoros együttműködésben, a munkaköri leírásának megfelelően végzi. A csoportban dolgozó pedagógus páros és a dajka kapcsolata alapvetően meghatározza a csoport érzelmi biztonságát, a mindennapok hangulatát.

10.4. Pedagógus-segítő szakember kapcsolata

Képességfejlesztő munkánk eredményessége mindenkor az óvodapedagógusok, fejlesztőpedagógusunk és külső szakemberek összehangolt munkáját feltételezi, a minden egyes gyermek megismerése, tudatos, tervszerű fejlesztése, a gyermek személyiségének komplex kibontakoztatása érdekében.

Ebben a nevelési felfogásban alapvetésünk, hogy:

- minden kisgyerek fejleszthető
- kiindulópont a gyermek meglévő képességrendszere

- azon képességeket, amelyeknek fejlődése részleges zavart szenvedett és/vagy késve jelentkezett, szükséges megtámogatni, fejleszteni

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelésében hangsúlyt kap, hogy megvalósuljon a különleges bánásmódot igénylő gyermekek (sajátos nevelési igényű gyermekek, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, kiemelten tehetséges gyermek, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek) különböző szociális, kulturális, etnikai háttérű, eltérő képességű és fejlettségű gyerekek szegregációmentes nevelése. Az integráció folyamatát, az egymás mellett éléssel, a sajátosságok megőrzésével, ám egymáshoz alkalmazkodással, a különbségek elfogadásával valósítjuk meg.

Óvodásaink **logopédiai fejlesztését**, és a **gyógytestnevelői** feladatokat a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat VII. Kerületi Tagintézményének munkatársai látják el.

Az óvodapedagógus tanulási, magatartási problémák felismerésekor a fejlesztőpedagógus és logopédus közreműködésével megtervezi a gyermek további fejlesztését, támogatását. Szükség esetén szülőkkel, szakemberekkel konzultál. Az óvodapedagógus és a fejlesztőpedagógus team munkában, közösen törekszik a gyerekek fejlesztésére. Kommunikációjuk folyamatos, egymás tapasztalatait beépítik tevékenységükbe, ami az egyénre szabott, minél differenciáltabb fejlesztést biztosítja.

A fejlesztőpedagógus munkája

A fejlesztőpedagógus tevékenysége a normál IQ övezetbe tartozó gyerekekre terjed ki teljesítmény-, és/ vagy magatartási-, beilleszkedési nehézség esetén. Munkáját más szakemberekkel (óvodapedagógus, logopédus, pszichológus stb.) összehangoltan végzi. A diagnosztikus és terápiás kompetencia körét meghaladó eseteket köteles speciális szakemberhez irányítani.

A fejlesztőpedagógusi tevékenység célja

- játékos formában történő komplex képességfejlesztés
- az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságainak megfelelő készség- kompetencia-és gondolkodásfejlesztő tevékenységek biztosítása
- a mozgás, a közvetlen cselekvés, a közvetlen tapasztalatszerzés készségeinek fejlesztése

- játékra épülő tevékenységformák szervezése

A fejlesztőpedagógus feladatai

- tanköteles korú gyermekek szűrővizsgálata
- elsősorban nagycsoportos korú, létszámtól függően középső-, esetenként kiscsoportos gyerekek fejlesztése
- a vizsgálat eredményeiről, későbbiekben az előrehaladásról a szülők, a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógusok és egyéb szakemberek tájékoztatása
- folyamatos kapcsolatot tartás a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat VII. Kerületi Tagintézményének munkatársaival
- hospitálás során az általa fejlesztett gyerekek interakcióinak, játékának, egyéb tevékenységeinek, kognitív teljesítményének megfigyelése
- fejlesztőnapló napra kész vezetése
- a fejlesztőterápia megszervezése, kivitelezése

A fejlesztőpedagógus fő tevékenységformái

- diagnosztika és elsődleges tünetkiválasztás
- fejlesztő, kompenzáló programok megvalósítása
- korrekció végrehajtása

Az óvodapedagógus tanulási, magatartási problémák felismerésekor a fejlesztőpedagógus és logopédus közreműködésével megtervezi a gyermek további fejlesztését, támogatását. Szükség esetén szülőkkel, szakemberekkel konzultál. Az óvodapedagógus és a fejlesztőpedagógus team munkában, közösen törekszik a gyerekek fejlesztésére. Kommunikációjuk folyamatos, egymás tapasztalatait beépítik tevékenységükbe, ami az egyénre szabott, minél differenciáltabb fejlesztést biztosítja.

A gyógypedagógus munkája

A sajátos nevelési igényű gyerekek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli. Ezeket a gyermekeket, a szakértői bizottság által megállapított szakértői vélemény alapján, a törvényben meghatározott keretek között, és módon a gyógypedagógus látja el.

Munkáját a sajátos nevelési igényű gyermekekkel foglalkozó, velük kapcsolatba kerülő más szakemberekkel (logopédus, óvodapedagógus, pszichológus) és a gondozási-nevelési folyamatban részt vevő, pedagógiai munkát segítőkkal (pedagógiai asszisztens, dajka) összehangoltan végzi.

A gyógypedagógusi tevékenység célja:

- a szakértői véleményben megállapított képességterületek fejlesztése
- a különleges bánásmódot igénylő gyermekek speciális szükségleteinek figyelembevétele, érdekeinek képviselete
- az integrációhoz szükséges (tárgyi és személyi) feltételrendszer elősegítése

A gyógypedagógus feladatai:

- a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni és/vagy kiscsoportos differenciált fejlesztése a kijelölt feladatellátási helyeken
- a fejlesztések megtervezése, megszervezése, kivitelezése
- kapcsolattartás a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat Székhelyintézményével, a gyermekek felül – és kontrollvizsgálatra küldése a szakértői véleményben foglaltak szerint
- a szülők és a gyermekkel foglalkozó szakemberek tájékoztatása a fejlesztési folyamatról, illetve az előrehaladásról
- kapcsolattartás a szülőkkel (napi kapcsolat, fogadóórák)
- az adminisztráció (egyéni fejlesztési tervek, a gyermekek egyéni fejlődési lapja, gyógypedagógiai vélemények, féléves, éves értékelések, munkaidő nyilvántartás, szülői konzultációk) vezetése
- beszámolási és egyéb kötelezettségek: nevelőtestületi értekezleten, megbeszéléseken való részvétel

A gyógypedagógus fő tevékenységformái:

- hospitálás csoportban, a gyermek megfigyelése természetes közegben
- megfigyelés, állapotfelmérés feladathelyzetben

- a fejlesztési folyamat megtervezése
- komplex gyógypedagógiai fejlesztés megvalósítása
- a fejlesztési folyamat értékelése, visszacsatolás

A gyógypedagógus eredményes munkáját, illetve az integráció megvalósulását a - szülőkkel és a gyermekkel foglalkozó más szakemberekkel való - folyamatos együttműködés, tapasztalatok cseréje teszi lehetővé.

11. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

A gyermekek egészséges személyiségfejlődéséhez elengedhetetlen a helyesen szervezett és tervezett napirend, heti rend, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

Az óvodai nevelés céljainak és feladatainak ismeretében a pedagógiai ráhatások rendszerét a gyermekek egyéni adottságaihoz igazítjuk. A teljes nevelési folyamatot tudatosan átgondoljuk, de figyelembe vesszük és építünk a spontán gyermeki ötletekre, tapasztalatokra. A tervezésben tudatosan számításba vesszük a fejlődés ütemét a különböző szinteket, képességeket.

Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

Az óvodai nevelés tervezését, szervezését a gyermekek fejlődésének nyomon követését óvodánk valamennyi pedagógusa az erre kidolgozott dokumentációban rögzíti.

A cél és a feladatok ismeretében a tervezést hosszú távon (éves, féléves) periódusokban gondoljuk át. Egyhetes periódusokra (hetirend) bontjuk le a nevelés tervezésének időkereteit, így lehetőséget nyithatunk az esetleges változtatásokra, alternatív megoldásokra. A nevelés és a tanulás egymásra hatását figyelembe véve tervezünk.

A hangsúlyt a program alapelveinek megvalósítására helyezzük.

Az ismeretanyag sokoldalú megközelítést szorgalmazzuk. Egyénre szabott, differenciált tervezést készítünk. A fejlesztő foglalkozás formáját ebben az esetben nem a gyermekek kora, hanem fejlettségi szintje határozza meg.

Mindenkor szükséges megterveznünk a szervezési feladatokat, különös tekintettel a külső helyszíneken lebonyolított tevékenységekre, kirándulások, sport- és kulturális programok, stb. A tervező munkát időszakonként, félévenként értékeljük, elemezzük és döntünk a következő periódusban végzendő nevelőmunkáról.

A gyermekek boldog, egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéshez a napirend és a hetirend helyes megtervezése, megszervezése biztosítja a feltételeket.

Óvodai életünk szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van, hiszen e folyamatban is nevelünk, építjük a gyermeki kapcsolatokat, segítjük az önállóság fejlődését, együttműködve a gondozást végző valamennyi dolgozóval.

Intézményünk teljes nyitva tartásának idejében a gyermekekkel történő foglalkozásokat pedagógusaink irányítják.

11.1 Napirend

A napirend rendszeres ismétlődése állandóságot teremt, amely érzelmi biztonságot nyújt a gyermekeknek, miközben szabad tervezési és szervezési lehetőséget biztosít a pedagógusok számára. Folyamatossága átfogja az egész napi nevelési folyamatot, lehetővé téve, hogy a csoportokban párhuzamosan végezhető tevékenységek valósuljanak meg, amelyekbe a gyermekek szabadon bekapcsolódhatnak. Ez a szervezési keret figyelembe veszi az egyéni sajátosságokat, intimitást biztosít a tevékenységek során, és igazodik a különböző tevékenységekhez, a gyermekek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra és igényekre is.

Napirendünket a folyamatosság és rugalmasság jellemzi, amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, a játék kitüntetett szerepe. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

Célunk:

- Megteremteni a gyermekek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezetet

Feladataink:

- Rugalmas napirend biztosítása, igazodva a gyermek egyéni szükségleteihez
- Lehetőségekhez mérten a folyamatosság biztosítása
- Párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek szervezése

A csoportok napi és heti rendjét a csoportnaplók tartalmazzák.

IDŐPONT	TEVÉKENYSÉG
6.00-7.00	Gyermekek fogadása, gyülekezés összevont csoportokban, ezen belül szabad játék
7.00-11.45	Szabadjáték, ezen belül: • folyamatos reggeli 8.00-9.00 között • beszélgetések, kezdeményezések, kötött és kötetlen tevékenységek, mindennapos mozgás, egyéni fejlesztések, levegőzés, udvari játék
11.45-12.45	Készülődés az ebédhez: testápolási teendők, terítés Ebéd
12.45-15.00	Készülődés a pihenéshez: fogmosás, tisztálkodás, mesehallgatás Pihenés
15.00-17.00	Folyamatos felkelés Készülődés az uzsonnához, uzsonna Szabadjáték, egyéb szabadon választott tevékenység
17.00-18.00	Szabadjáték összevont csoportban

11.2 Hetirend

A kisgyermek élményeit, érzelmeit és vágyait leginkább tevékenységein keresztül képes kifejezni, ezért alapvető fontosságú, hogy a nevelés teljes időtartama alatt biztosított legyen számára a szabad tevékenység lehetősége. A heti terv összeállításakor külön figyelmet fordítunk arra, hogy elegendő idő jusson a gyermekek önálló kezdeményezéseire, tevékenységeik kibontakoztatására, valamint arra, hogy meghallgassuk őket és lehetőséget adjunk ötleteik megvalósítására.

A foglalkozások időkereteit rugalmasan állítjuk össze, törekedve benne a párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével. A gyermekek fejlesztéséhez a mikrocsoporthoz foglalkoztatást helyezünk előtérbe. A kötött, kötetlen formákat a csoport fejlettségi szintje határozza meg. Törekszünk a harmonikus arányok kialakítására szem előtt tartva a szabadjáték kitüntetett szerepét.

11.3 A pedagógiai munka dokumentációja

Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

Az óvodai nevelés tervezését, a gyermekek megismerését és fejlesztését, valamint fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják, melyeket az óvodapedagógusok az OviKréta felületen keresztül vezetnek és rögzítenek.

12. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI

12.1. Játék

Az óvodás korú gyerek létformája a játék. Ezen keresztül tapasztalja meg a körülötte lévő világ sokszínűségét, szerzi közvetlen, tapasztalati úton ismereteit. A játék során tanul, jut örömhöz, sikerélményhez. A játék a gyermek számára a legfőbb élményforrás, ugyanakkor a tanulás, a készség- és képességfejlesztés leghatékonyabb módja is.

A játékban alakul a gyermekek személyisége, bővülnek ismereteik, tudásuk, fejlődnek képességeik, jártasságaik, készségeik, kifinomultabbá válik érzékelésük, fejlődik intellektusuk. Árnyaltabb lesz interakciójuk, kommunikációjuk, differenciálódik motivációs világuk, optimálisan alakul én-fejlődésük, magatartásvezérlésük. A játék önkéntes és szabad tevékenység, mely belső készítésre jön létre, kellemes, jó közérzetet, örömszerzést biztosít.

Legfontosabb alapelvünk a szabadjáték optimális szintű kielégítése.

A szabadjáték egyik fontos színtere óvodánkban az udvari játék, élet, ahol sportszerekkel biztosítjuk a nagymozgásos játékok fejlődését.

Célunk: a szabadjáték elsődlegességének megőrzése, hiszen ezt a 3-7 éves gyermek alapvető és legfőbb tevékenységformájának tekintjük, a szocializáció színtere, a fejlődés itt a legintenzívebb, mely a gyermek fejlettségének legjobb mutatója.

Feladataink:

- Alkotó, játékos légkört biztosítása, ahol a gyermek szabadon dönthet, milyen eszközökkel, hol jeleníti meg azokat a témákat, amelyek felmerülnek benne
- A csoportszoba, játéktér kialakítása úgy, hogy a gyermekek bátran használják az eszközöket, elképzeléseik szerint, hogy legyen lehetőség „kuckó” kialakítására, legyen mesesarok a bábozásnak és dramatizálásnak helye
- Az óvodapedagógusok tudatos jelenléte által az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozásának biztosítása

Óvodánkban a játékot a kommunikáció és a társas interakció talajának tekintjük. A többi gyermekkel való együttműködés a szocializáció szempontjából elsődleges. E tevékenységben a gyermek elsősorban a komplex társas emberi valóságot dolgozza fel, és csak kisebb részben a tárgyat.

Az én-kép az önértékelés, a külvilág percepciójának alapjai kisgyermek korban alakulnak ki, és ezek determinálják a személyiség és viselkedés későbbi alakulását. A gyermek beilleszkedése a világba nem megy zökkenőmentesen, akadályok, frusztrációk, negatív történések és élmények nélkül. Ezekkel meg kell küzdenie, melyhez ellenálló képességre van szükség.

A játék önkéntes és szabad tevékenység, melynek időtartama domináns a nap folyamán.

A legfontosabb számunkra az integráció folyamatában, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeink részére is biztosítsuk a nekik megfelelő játéktevékenységeket. Olyan feltételeket teremtünk, ahol a játék személyiségfejlesztő és terápiás hatásai megfelelően ki tudnak bontakozni. Arra törekszünk, hogy minél jobban kiteljesedhessen spontán aktivitásuk, s ebbe lépjen be a pedagógus, elsősorban indirekt módon (a játékot továbbfejlesztő, lendítő javaslataival, ötleteivel).

12.2. Verselés, mesélés

Az irodalom az óvodáskorú gyermekek számára éppoly nélkülözhetetlen tevékenység, mint a játék, hiszen mindkettő ugyanabból a belső szükségletből fakad, és a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formáját jelenti. Legfőbb feladata az önmegismerés támogatása, valamint a beavatódás segítése a körülöttünk lévő világba.

Az óvodai irodalmi nevelés a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodva gazdag tartalmakat kínál: helyet kapnak benne a népi irodalom elemei – mint a népmesék, hagyományőrző mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág –, a klasszikus és kortárs irodalmi művek, valamint más népek és nemzetiségek meséi is, mindez hozzájárul a gyermekek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődéséhez, élményviláguk és kulturális látókörük gazdagításához.

A mese – képi és konkrét formában, bábozás vagy dramatizálás segítségével – feltárja számukra a külvilág és az emberi belső világ érzelmi viszonyrendszerét, valamint a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

A gyermek saját vers- vagy mesealkotása, annak mozgással vagy ábrázolással való összekapcsolása az önkifejezés egyik természetes módja. A magyar gyermekköltészet és a népi, dajkai hagyományok gazdag forrást nyújtanak a mindennapos mondókázásra és verselésre, biztos alapot teremtve a nyelvi és érzelmi fejlődéshez.

Óvodánkban előnybe részesítjük az élőszavas mesét, különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, és egyben feloldást és megoldást kínál. A mese tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát, és a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás során eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással, illetve ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

Az irodalmi nevelés hatásai:

- a gyermek átéli a mesehallgatás intimitását,
- belső képalkotásra készítet,
- feszültségkeltő- feszültség oldó hatása van,
- mesealkotás, mesemondás örömszerző élményét nyújtja,
- nyelvi játékokból fakadó ritmus-és hangzóélmény kíséri.

Célunk:

- gyermekeink érzelmi, erkölcsi, szociális és értelmi fejlődésének segítése az anyanyelv közegén át, meseélményekkel és a versek, mondókák zeneiségével
- az irodalmi ízlés befolyásolása
- esztétikai fogékonyság felébresztése
- pozitív személyiségjegyek alakítása
- helyes én-kép formálása
- anyanyelv megalapozása

Feladataink

- az irodalmi élmény befogadására alkalmas környezet megteremtése
- a csoport összetételének, életkori sajátosságainak, fejlettségi szintjének, kultúrájának megfelelően anyagkiválasztás
- magas színvonalú, irodalmi értékkel bíró művek felhasználása
- a komplexitás érvényesítése
- mintaértékű jól artikulált, választékos előadásmód
- tudatosan tervezett metakommunikációs formák alkalmazása

Anyag kiválasztásának szempontjai

- A vers és mese közege a nyelv, ezért lényeges, hogy csak nyelvtanilag tiszta és értékes mondókákat, dúdolókat, verseket és meséket mondunk gyermekeinknek
- A verseknél a hangulat, terjedelem, a hozzá tartozó játék, a ritmus változatosságát meghatározónak tartjuk
- A mese kiválasztását a terjedelem, a motívumgazdaság, az epizódok összetettsége, a szerkezeti bonyolultság alapján döntjük el
- Előnybe részesítjük a magyar népmeséket, melyek feltárják a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a megfelelő viselkedésformákat
- Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.”

Eszközhasználat során alapelvünk a színvonal, minőség és a mértékletesség összhangja. Akkor használjuk, ha valóban gazdagabb lesz általa az élmény. Elsősorban a bábozás és dramatizálás során alkalmazzuk.

Motiváció, ráhangolódás

Az irodalmi tevékenységek előtti szertartások csoportonként változhatnak, de céljuk minden esetben ugyanaz:

- ráhangolnak az élményre
- a várakozás jóleső feszültségét keltik
- lecsendesíti a még mozgásban levőket
- felidéznek az előző alkalmak pozitív élményét
- biztonságos közeget teremtet, kiszámíthatóságot, élményközösséget sugall

A vers és mesemondást az óvodapedagógus a spontán adódó helyzetekre, a kedvező körülmények kivására, illetve azok előidézésére építi.

Mondókákhoz, vershez fontosabb az alkalmasság, mely bármikor elkezdhető, befejezhető.

Lényeges feltétele óvodánkban a mesélésnek a külső körülmények elrendezettsége, a közös együttlét intimitása.

A feldolgozás módjai

- első alkalommal eszköz nélkül (belső képalkotás fejlesztése érdekében)
- a nap folyamán bármikor
- bábbal, eszközzel paraván mögött, mesesarokban
- interaktív módon a gyermeket a mesébe bevonva, pl. párbeszédes részeknél,
- némajátékkal
- szereplőket választva az önkéntesség figyelembe vételével dramatizálás, bábozás,
- alvás előtti mese olvasva, hogy eredeti irodalmi szöveget is halljon a gyermek

12.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zene olyan emberformáló erő, amely kihat az egész személyiségre, fogékonnyá tesz a szép befogadására, formálja az ízlést és az emberi magatartást.

A zenei nevelés az érzelmeken keresztül hat a gyermekre. Felkeltheti a gyermek zenei érdeklődését, alakítja zenei és esztétikai fogékonyságát.

Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermektáncok a hagyományok megismerését, tovább élését szolgálják.

Célunk:

- a gyermek sokoldalú, harmonikus személyiség fejlődésének elősegítése
- a zenével való ismerkedés
- a zenei ízlés formálása

Feladataink:

- jó hangulatú, szabad légkör biztosítása, ideális környezet megteremtése
- a mozgás és éneklés a tánc és zenei élmények megtapasztalásának és átélésének biztosítása
- otthoni szokások, közös hagyományok figyelembe vétel
- megfelelő zenei felkészültség

- mondókák, dalos játékok, műdalok megfelelő arányának alkalmazása
- optimális mennyiségű és minőségű eszköz kiválasztása

Anyagkiválasztás szempontjai

Az ének-zenei nevelés anyagát, a mondókákat és az énekes népi játékokat a magyar gyermekjáték-hagyomány anyagából merítjük.

Törekszünk olyan mondókák, gyermekdalok kiválasztására, ahol a mozgás, a ritmus, a dallam és a szöveg globális élményt nyújtanak gyermekeink számára.

Pedagógiai céljaink elérését **eszközök** is segítik. Az eszköz legyen egyszerű, ízléses, játékhoz kapcsolódó tárgy, ritmushangszer, a tánchoz kapcsolódó eszközök, tárgyak (pl.: kendő, bot).

Motiváció, ráhangolódás

Bármely tevékenység indukálhat egyéni és közös zenélést, éneklést, táncolást melyben az óvodapedagógus ösztönözi és erősíti a gyermekek spontán kezdeményezéseit.

Történhet:

- spontán módon, melyhez bármi aktualitást adhat (játékok, ünnepek, egyéb tevékenységek)
- szándékos módon, ekkor tervezzük, és megteremtjük a feltételeket (hely, hangulat, hangszerek stb.)

A feldolgozás módja

Az óvoda elsősorban a közös együttes dalok, játékok színtere. Olyan játékoké, ahol a mozgás, a ritmus, a dallam és a szöveg globális élményt nyújt. Mikrocsoportos gyakorlás, játék a célszerű, mert az óvodás gyermek így biztonságban érzi magát, felszabadultabban énekel.

Az ének-zenei tevékenység során a játék a domináló, e közben fejlesztjük az:

- éneklési készséget
- zenei hallást
- ritmusérzéklet
- zenei formaérzéklet
- zenei alkotókészséget

A nevelőmunka érdekében megtervezzük az egymásra épülő kötetlen és kötött foglalkozásokat. A programunk megadja azt a szabadságot, hogy az életkor, a zenei feladat, és a csoport fejlettsége alapján az óvodapedagógus maga dönthesse el mikor, milyen formában érvényesíti zenei nevelési elképzeléseit.

Az ismerős dalok és zeneművek hallgatásának mozgással, festéssel összekapcsolt, élményszerző módja nagy teret nyújt a fantáziának, kreativitásnak, önkifejezésnek.

12.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Az ábrázolás, mintázás, kézi munka az óvodai nevelés egészét komplex módon hatja át. E tevékenység mindazoknak az ábrázoló képességeknek a fejlesztése, melynek birtokában a gyermek önmaga is képes alkotni, kifejezni érzéseit, egyéniségét, a világról alkotott egyéni képét. A gyermek számára teret nyit az önkifejezéshez, s differenciáltan fejleszti képességeit.

A személyiség kibontakoztatása a sikerélmény biztosításával, pozitív megerősítéssel, az önbizalom fokozásával, az örömmel, önként vállalt, szabadtevékenység során valósulhat meg. Törekszünk a jó minőségű, esztétikai értékkel bíró anyagok felhasználására, a környezetünkben fellelhető eszközök alkalmazására. A különböző műalkotásokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

Célunk:

- a gyermek élmény és fantáziavilágának szabad önkifejezése
- a gyermek tér-forma, színeképzetének gazdagítása
- esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása, az esztétikai élmények befogadása

- a vizuális észlelés, emlékezés, képzelet, a vizuális gondolkodás pontosabbá, könnyedebbé tétele
- hozzásegíteni a gyermekeket ahhoz, hogy tevékenységükben átéljék az alkotás örömét, sikerélményük legyen

Feladataink:

- az alkotó tevékenység feltételeinek megteremtése
- képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképeség fejlesztése
- a gyermeki élmény és fantáziavilág, képi kifejezés, tér-forma és szín képzeleteinek gazdagítása
- a képi gondolkodás, esztétikai érzékenység, szép iránti nyitottság, igényesség alakítása
- minél több anyag és annak megmunkálásának megismertetése
- különböző technikák alkalmazása
- az alkotó-alakító tevékenység beépítése a mindennapi játékba
- a komplexitás érvényesítése

Az anyag kiválasztás szempontjai

Tevékenységek sorozatát kínáljuk fel a gyermekeknek. Támogatjuk a gyermekek kimeríthetetlen aktivitását, kíváncsiságát és megismerési vágyát, hogy lássák, tapasztalják az általuk használt anyagok tulajdonságát, változtathatóságát. Bátor kísérletezésre, ötleteik megvalósítására serkentve érjük el, hogy a gyermek számára természetes legyen, hogy az anyagokból sokféle dolgot lehet csinálni, hogy az eszközöket sokféle módon lehet használni.

Motiváció, ráhangolódás

Az alkotó tevékenységhez olyan légkör szükséges, amelyben a gyermek szívesen bekapcsolódik a munkába. Építünk a gyermekek életében megélt élményekre, ünnepekre, hagyományokra, évszakok változásaira.

A feldolgozás módját meghatározza:

- csoport összetétele

- gyermekek élményei
- a felkínált eszközök
- az aktuális élmények, ünnepek, jeles napok

12.5. Mindennapos mozgás

Óvodás korban a gyermekek leginkább a mozgás, az aktív tevékenységek által szereznek információt önmagukról, környezetükről, ami az egész személyiség fejlődését elősegíti. A programunk alapgondolata a helyes én-kép kialakítása a sokoldalú személyiségfejlesztés, amely az óvodai nevelés egésznapja során, és az egyes nevelési területeken keresztül is megvalósul.

A mindennapos mozgásnak fontos szerepe van az egészség megőrzésében, megóvásában. Felerősítik és kiegészítik a gondozás és az egészséges életmódra nevelés hatását. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok, feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. A mozgás során olyan érzelmeket, affektív tartalmakat alakítunk ki, ami a sokszínű személyiség pszichikumához elengedhetetlen például: bátorság, kompetencia érzése, önfegyelem, kreativitás, problémamegoldó gondolkodás, tolerancia, kitartás, segítségnyújtás,

A mindennapos mozgás által a gyermek testtartása, nagymozgása, finommotorikája, mimikája, mozdulatai alakulnak, finomodnak. A belső és külső késztetésre egyaránt alakul, "metanyelve", magatartásformája, viselkedése.

Szervezeti keretei:

- spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység
- irányított, mindennapos mozgásfejlesztés
- szervezett mozgásos tevékenység

Célunk:

- a természetes mozgáskedv fenntartása, a mozgásigény kielégítése és a mozgás megszerettetése
- az egészséges életmód szokásainak megalapozása

- a mozgástapasztatatok bővítése
- a testi képességek fejlesztése
- a motoros képességek, fizikai erőnlét, mozgás koordináció fejlesztése
- a helyes testtartás és a szép mozgás iránti igény kialakítása

Feladataink:

- spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységek, és irányított mozgásos tevékenységek biztosítása, megszervezése
- erő és állóképesség fejlesztése, teherbíró képesség növelése
- pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás erősítése
- társas viselkedés, együttműködés alakítása
- mindennapos, játékos mozgások biztosítása teremben és szabadlevegőn eszközökkel, eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában

Az anyag kiválasztás szempontjai

A fejlesztés folyamatában első lépésként a nagymozgások fejlesztése a legfontosabb. Ebben az időszakban kell begyakoroltatni a természetes mozgásformákat. Sok lehetőséget biztosítunk a testrészek megismerésére, a testséma fejlesztésére. Később a nagymozgások gyakoroltatása és nehezítése a feladatunk. A fejlődés során egyre koordináltabbá válik mozgásuk, térérzékelésük, sokoldalú tapasztalatokat szereznek saját magukról és környezetükről.

Az **eszközök** kiválasztásánál fontos szempont, hogy az eszközök biztonságosak, tiszták, esztétikusak legyenek. Mindig csak annyi eszköz legyen elővéve, amennyit használni akarunk, mert a túlszűfolttság balesetveszélyes és átláthatatlan. A fő feladat határozza meg, hogy milyen eszközöket használunk. Ezek kihelyezése, elrakása jó szervezést igényel, hogy a foglalkozások pergők, folyamatosak legyenek.

Motiváció, ráhangolódás

A szervezett mozgásfejlesztés során arra törekszünk, hogy minden gyermek megérezze a mozgás örömét, hogy a szervezett tevékenységnek sajátos hangulata legyen. Rendszeressége, a mindig ugyanazon a napon való megtartása nemcsak a gyermek, hanem a szülők számára is

ráhangolódást teremt. A mindennapos testnevelés a fejlesztéshez, a társas kapcsolatok alakulásához is jó lehetőséget nyújt.

A feldolgozás módjai

A gyermek legfontosabb tevékenysége a mozgás, amelynek révén megismeri saját testét, testrészei funkcióját és képességeit. Az óvodai nevelés minden napján biztosítjuk a mozgás lehetőségét minden gyermek számára, figyelembe véve egyéni szükségleteiket és képességeiket. A mozgásos tevékenységek – legyenek azok tornagyakorlatok, játékos mozgások vagy az egészséges életmódot támogató egyéb tevékenységek – történhetnek teremben, szabad levegőn, eszközökkel vagy anélkül, spontán módon vagy szervezett formában. A mindennapos, irányított testmozgásba beépíthetők a zenére, zenei ritmusra végzett feladatok, (népi) játékok és táncok – különösen a néptánc –, amelyek játékos, táncos formában segítik a gyermekek mozgáskultúrájának fejlődését. E tevékenységek helyszíne lehet az óvodai tornaszoba, a csoportszoba vagy a játszóudvar, az aktuális lehetőségekhez és körülményekhez igazodva.

12.6. Külső világ tevékeny megismerése

A környezeti nevelés magába foglalja a környezeti ismeretnyújtást és képességfejlesztést, a természet szeretetére, tiszteletére nevelést, a környezet megismertetését és védelme érdekében a környezettudatos magatartás alapozását és kialakítását a fenntartható fejlődés érdekében. Magába foglalja a tapasztalati úton szerzett matematikai alapismereteket is. A környezeti nevelés összetett személyiségformáló és egészséges én-képalakítás, magatartás és attitűdformálás, mely képessé tesz önmagunk megismerésére és a másokkal való együttműködésre.

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut a gyermek és azokat tevékenységeiben alkalmazza.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és

néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.”

Célunk

- a gyermek kíváncsisága és kísérletező kedvének kielégítése
- környezethez kapcsolódó ismeretek bővítése, tapasztalatszerzés
- környezettudatos és környezetbarát magatartás alapozása
- helyes én-kép és attitűdök formálása ismeretszerzésen keresztül
- természetvédelmi szemlélet kialakítása ökológiai szempontok alapján
- olyan képességek és készségek tudatos fejlesztése, amelyek szükségesek a természeti és az ember által épített, létrehozott környezettel való harmonikus kapcsolat kialakulásához
- megfelelő mondókák, gyermekdalok, népdalok, mesék, történetek segítségével gyermekeink érzelmeire hatva a természethez fűződő pozitív érzelmi viszony erősítése
- a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában
- olyan képességek és készségek tudatos fejlesztése, amelyek szükségesek a természeti és az ember által épített, létrehozott környezettel való harmonikus kapcsolat kialakulásához

Feladataink

- a környezet- és természetbarát szemléletet támogató óvodai környezet kialakítása
- minél több élményt biztosítása a gyermekek saját természeti és társadalmi környezetéből
- a természet iránti érdeklődés felkeltése, fenntartása, elmélyítés,
- a gyermek rávezetése a természetben végbemenő változások okaira,
- a megismerési tevékenységhez szükséges feltételeket és lehetőségeket biztosítása (téma, hely, idő, eszköz)
- a gyermekek természetben való folyamatos tevékenykedtetése spontán vagy szervezett formában

- a gyermek közvetlen környezetében lévő állatok, növények megismertetése, megszerettetése
- logikusan szerkesztett, egymásra épülő, állandóan bővülő tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása
- az önálló gyermeki véleményalkotás, döntési képességek fejlesztése
- a Zöld Óvoda kritériumrendszer elemeinek folyamatos és fokozatos bevezetése a meglévők erősítése az óvodai élet mindennapjaiban
- a családok értékrendjének, szemléletének pozitív formálása

Az anyagválasztás szempontjai

A környezetnevelés feldolgozásánál figyelembe vesszük az óvoda szűkebb és tágabb környezetét, helyi adottságait, építünk a gyermekek egyéni élményeire, tapasztalataira és mi magunk is biztosítunk olyan jellegű élményeket, melyek lehetővé teszik a környezetükben végbemenő folyamatok megértését, illetve azokban való tevékeny részvételt.

- tudatosan figyelünk a környezetre és természetvédelemre, a gyerekek természetszemléletének formálására, olyan képességek és készségek tudatos fejlesztése, amelyek szükségesek a természeti és az ember által épített, létrehozott környezettel való harmonikus kapcsolat kialakulásához
- mindent igyekszünk a maga természetes közegében megfigyelni, élményt nyújtani
- építünk a meglévő óvodai hagyományokra, szokásokra, amelyek szebbé, gazdagabbá teszik gyermekeink életét
- a gyermek ismerje meg szülőföldjét, az ott élő emberek, hazai tájak, a helyi hagyományok, szokások, családi és tárgyi kultúra értékeit. Így megtanulja ezek szeretetét, tiszteletét és védelmét

Fontos szempontnak tekintjük e területen is a komplexitást, hiszen a környezetben a gyermekek egyszerre találkoznak a hangok, az illatok, a színek, a formák, a mennyiségek, a ritmus világával, az élővilág mozgásával, állandó változásával. Ezek az ismeretek komplex módon épülnek be nevelésünkbe.

A környezetvédelem már az óvodás gyermek szintjén is felvehető és beépíthető a foglalkozások rendszerébe.

A gyermekekben megalapozzuk a természet megismerésével a természet szeretetét, a természet tisztaságának, szépségének védelmét.

Fontos a napi életet átható, tudatos természetszeretetre nevelés (takarékoskodás vízzel, árammal, szelektív hulladékgyűjtés, komposztálás.)

Eszközhasználat során fontos tartjuk, hogy a környező valóságot, a természeti jelenségeket, a valóságos tárgyakat, növényeket és állatokat lehetőleg a maga természetes közegében (állatkert, séták, kirándulások) vagy szemléltető eszközökkel is bemutassuk.

A gyermekek tevékenységére, vágyára, kíváncsiságára épített, cselekvéses probléma helyzetek megoldása sokféle eszközt igényel.

Eszközzé válhat a természeti és társadalmi környezet bármely tárgya, jelensége, élő és élettelen alkotóeleme.

Motiváció, ráhangolódás

Arra törekszünk, hogy a környezeti nevelés örömet, csodálatot ébresszen gyermekeinkben. Ennek lényeges feltétele a közös élmény, az együtt töltött idő, az együtt végzett tevékenység, felfedezés, kísérlet, vagy egy jó beszélgetés.

A gyermek környezetét úgy alakítjuk ki, hogy az kínálja a lehetőséget a rácsodálkozásra.

A természet maga adja a lehetőségeket, az óvodapedagógus feladata, hogy a korcsoport és benne az egyes gyermek képességének, kíváncsiságának, érzelmi töltésének megfelelően kiválassza és alkalmazza a megfelelő motivációt.

A feldolgozás módja

A gyermeket körülvevő világ megismerésében a közvetlen megfigyelésre és a tapasztalatszerzésre építünk. Lehetőség szerint a tapasztalatszerzés valódi környezetben történik, ezért a komplex foglalkozások legtöbb esetben a szabad természetben vagy az óvoda környezetében, udvarán zajlanak.

A tématervek feldolgozása történhet kötetlen, vagy kötött formában, a tapasztalatszerzés színhelye óvoda falain belül és kívül.

12.6.1. Matematikai tartalmú ismeretek a külső világ tevékeny megismerése során

A gyerekek a környezetükben végzett közvetlen tevékenységek, vizsgálódások során egy életre szóló matematikai tudást és kompetenciát szereznek.

A matematikai képességeik megalapozásával képesek lesznek arra, hogy ismereteiket gyakorlati szituációkban alkalmazzák, tapasztalatokat gyűjthetnek direkt és indirekt módon önmagukról, más személyekről, dolgokról, jelenségekről, szűkebb és tágabb környezetükről, miáltal tudatosan formálódik belső én-képük, külső világképük. Matematikai nevelésünkkel hozzájárulunk a gyermekek személyiségének alakulásához, a képességfejlesztéshez, alapot biztosítva az élethosszig tartó tanuláshoz.

Matematikai tapasztalatszerzésre az óvodai nevelés teljes folyamatában, lehetőség van. Természetes élethelyzetekben, tevékenységekben, játékokban keressük meg a matematikai tartalmakat. A tanulás fő forrásának a gyermek saját cselekvő tapasztalatát tekintjük.

Célunk

- a gyermeket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése megtapasztaltatása játékos formában
- a gondolkodási képességek fejlesztése, a matematikai összefüggések megtapasztalása,
- a szabályszerűségek, összefüggések felismerése, alkalmazása, betartatása
- szociális kompetenciák fejlődése, erősödése

Feladataink

- a gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése az elemi ok- okozati összefüggések ismertetése, megtapasztaltatása
- a matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának segítése, a matematikai beállítódás, szemlélet megalapozása
- az iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatok megszerztetése, részképességek, gondolkodási műveletek, szokások elsajátítása
- eligazodás a gyakorlati életben, a tevékeny élet megkedveltetése
- konstruktivitást igénylő feladatokat, problémahelyzeteket megteremtése
- konkrét élményeken keresztül a matematikai nyelv fejlesztése

Anyag kiválasztás szempontjai

Az anyagkiválasztásnál figyelembe vesszük a gyermek egyéni és életkori sajátosságait, fontos, hogy a fejlesztés a gyermek egyéni fejlődéséhez igazodjon. Így lehetőséget teremtünk arra, hogy a gyermek önmagához mérten fejlődjék, nem szabunk merev határt a korosztályok között, így megvalósulhat a tehetséggondozási és ugyanakkor a felzárkóztatás elve is.

Eszközhasználat során a terem berendezése, a beszélő környezet kialakítása a matematikai nevelés szolgálatában áll.

Motiváció, ráhangolódás

A gyermek bármely tevékenysége alapja és színtere lehet a matematikai tapasztalatszerzésnek. A gyermeki kíváncsiságra alapozva a nap folyamán bármikor alkalom adódhat a fejlesztésre a komplexitást szem előtt tartásával.

Ez az a fejlesztési terület, ahol a motivációra és ráhangolódásra már az eszközöknek is meghatározó szerepe van.

A feldolgozás módjai

- spontán gyermeki kíváncsiságra alapozva
- egyéni fejlesztés
- mikrocsoportos
- frontális formában

Bármely feldolgozásmódot használjuk, figyelembe vesszük a gyermek fejlődési ütemét, egyéni adottságait, képességeit. A gyermekeket hagyjuk saját logikájuk szerint gondolkodni. Ha a kínálgató lehetőségek közül nem fedezik fel mindegyiket, megpróbáljuk rávezetni, több oldalról megközelíteni, de a feladatot semmiképpen nem oldjuk meg helyettük. Ezáltal fejlődik logikus gondolkodásuk, probléma felismerő és megoldó készségük. A funkcióöröm és a megerősítés hatására sikerélményekhez jutnak a cselekvésben és gondolkodásban.

12.7. Munka jellegű tevékenységek

A különböző munkajellegű tevékenységek: önkiszolgálás, naposság, a gyermek önmaga személyével kapcsolatos munkák, az óvodapedagógusnak, más felnőtteknek, a csoport érdekében elvégzett alkalmi megbízások teljesítése, a környezet, önként vállalt, aktív munkavégzést jelent a gyermeknek.

A munka segít abban, hogy a gyerekek meg tudják oldani a mindennapokból adódó problémákat, átéljék, hogy környezetük megváltoztatható és maguk is képesek értéket teremteni.

A tevékenységek közben formálódnak a közösségi kapcsolatok, ezenkívül a kötelességteljesítés eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés fontos lehetősége.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést a gyermekekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális értékelést igényel.

A munkavégzés közben formálódnak és egyre pontosabbá válnak a munkához szükséges készségek. Természetes módon alakul gyermekeink szociális magatartása, társas kapcsolatai.

Célunk:

- a munkavégzéshez szükséges attitűdök, képességek, készségek, és tulajdonságok kialakulása. (türelem, együttműködés, figyelem, fegyelmezettség, felelősségérzet, feladattudat, kitartás)
- a munka és munka jellegű játékos tevékenység közben (az óvodapedagógus irányításával) a gyermekek egész személyisége fejlődjön.

Ez az a terület, ahol az erőfeszítés és az eredmény kapcsolata közvetlenül érzékelhető, belátható, átélhető a gyermek számára. A folytonos visszajelzés a legnagyobb motiváló erő, ösztönző, megerősítő tényező. Kisebb korban játékosan, nagyobb korban érelemre ható elvárásokkal juttatjuk sikerélményhez gyermekeinket. Alapvető számunkra az önállóság, az öntevékenység lehetőségeinek megteremtése.

Feladataink:

- a munka hasznosságának, szükségességének tapasztalati úton történő felfedeztetése
- a gyermeknek természetes belső motivációjának fenntartása
- a balesetvédelmi, higiéniai szabályok betartatása

- az „én csináltam”, „mi csináltuk” sikerélményének átéltetése
- a munkához való pozitív viszony kialakítása
- erkölcsi tulajdonságok, értelmi és fizikai képességek fejlesztése
- megfelelő méretű, biztonságos eszközök biztosítása.
- folyamatos, konkrét, reális, fejlesztő hatású értékelés
- esztétikai igényesség alakítása

12.8 A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Minden nevelési terület a maga sajátos eszközeivel és módszereivel hozzájárul, és segíti a világ megismerését. A természet és a belőle építkező képalkotás, mozgás, irodalom, zene olyan maradandó élmény a gyermekek számára, melyből életük végéig táplálkozhatnak.

A tanulás általában tapasztalatszerzésen, cselekvés útján, felfedezésen alapuló tevékenység, mely a teljes személyiség fejlődését és fejlesztését támogatja.

Az óvodáskorú gyermek képessége, érzékelése, észlelése, emlékezete, képszerű szemléletes gondolkodása leginkább a játékon keresztül fejlődik, mely az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg. Az óvodai tanulási folyamatnak szociális, mozgáson alapuló és értelmi képességeket mozgató összetevői vannak, ezért az óvodai tanulást a szó tág értelmében használjuk.

Célunk: az ismeretek elsajátítása, készségek, jártasságok kialakítása elsősorban játékba integrált tevékenységeken keresztül, az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése.

Az óvodai tanulási tevékenységet jellemzi

- a gyerekek cselekvő és szinkretikus gondolkodásmódja
- sajátos gyermeki világkép
- az érdeklődés, a figyelem és emlékezés tartalmának és irányultságának az iskoláskorúakéhoz képest szűkebb terjedelme
- éncentrikusság

A tanulás feltétele

- a gyermek cselekvő aktivitása

- a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató, tapasztalás
- felfedezés lehetőségének biztosítása
- kreativitás erősítése

A tanulás lehetséges formái

- az utánzásos, minta és modellkövetéses magatartás – és viselkedés tanulás (szokások alakítása),
- spontán játékos tapasztalatszerzés,
- cselekvéses tanulás,
- gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- gyakorlati problémamegoldás.

A képességek fejlesztése egyénre szabottan, differenciáltan, az egyes gyermekhez igazított módszerekkel, eszközökkel, az egyes gyermekhez mért tempóban, az azonnal és egyéni értékeléssel lehet csak hatékony.

Az értékelés pozitívumokra épül, de nem cél a korrigálandók elkerülése, sőt jó annak érzékeltetése.

Ez a fajta tevékenységekben magvalósuló tanulás biztosítja az óvoda-iskola átmenet megkönnyítését, a differenciálást (inklúziót), magát az érzelmi légkört, a játék elsődlegességét, valamint az együttműködő, felelősséget vállaló, óvodai normákat (szokásokat) erkölcsiséget figyelembe vevő légkört.

A tanulás helye a nevelés folyamatában

A szervezett tanulás formája, lehet kötött vagy kötetlen. Mindkettőben érvényesül a nevelői céltudatosság, tervszerűség.

A kötetlen szervezeti forma valamennyi korcsoportban, foglalkozáson alkalmazható. Alapvető szabály, hogy a kezdeményezés ne zavarja a kialakuló játékot.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek

egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket a jogszabályi előírások szerint a tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak kell tekinteni, így ők is részt vesznek az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységekben a rájuk vonatkozó feltételek szerint.

Tanulás tervezése

Tervezéskor törekszünk a tevékenységek közötti komplexitásra. A témakörök egymással szoros kölcsönhatásban vannak, melyek az évszakváltozásoknak alárendelve a helyi lehetőségekben konkretizálódnak.

Az éves anyagot tématervekben határozzuk meg, melynek feldolgozási ideje függ a gyermekek kíváncsiságától és az aktualizációtól.

13. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

Az iskolába lépés optimális időpontját a mindenkorai törvényi szabályozás, pedagógusok és egyéb szakemberek, valamint a szülő együttes állásfoglalása határozza meg.

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelés folyamatának eredményeként óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez testi, értelmi és szociális érettség szükséges.

Testi fejlettség:

- alakváltozás
- összerendezettebb, harmonikusabb mozgást
- megfelelő mozgáskoordináció és finommotorika
- mozgás, viselkedés, testi szükségletek szándékos irányítása

Értelmi fejlettség:

- nyitottság és érdeklődés
- érzékelés és észlelés, differenciálódása (kiemelten fontos: téri észlelés, vizuális és akusztikus differenciáció, téri tájékozottság, térbeli mozgásfejlettség, testséma)
- önkéntelen és szándékos emlékezeti bevésés és felidézés
- szándékos figyelem tartalma, terjedelme növekszik, megosztása és átvétele könnyebbé válik
- kialakulóban van az elemi fogalmi gondolkodás, elemi ismeretek önmagáról, és környezetéről
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg, kitartásának munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet
- érthető, folyamatos kommunikáció
- gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában életkorának megfelelő tempóban fejezi ki
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról, környezetéről

Szociális érettség:

- kapcsolatteremtés, együttműködés
- szabályokhoz való alkalmazkodásra, szükségletek kielégítésére képes
- feladattudattal, feladat megértéssel, feladattartással rendelkezik
- önállóság, önfegyelem jellemzi

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi, lelki és szociális fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

Az óvoda-iskola átmenet zökkenőmentessége több fél pedagógiai munkáján múlik, mely már az óvodába fogadáskor megkezdődik.

Egységben látjuk a 3-8 éves kisgyermekkor, ezért az egyéni sajátosságukra alapozva megfelelő ütemű differenciált nevelést biztosítunk.

Az átmenet megkönnyítése a család, az óvoda és az iskola együttműködésén múlik.

Óvodánk az **óvoda-iskola átmenet** sikeres megvalósítását a következő folyamatban éri el:

1. A gyermek befogadása:

- gyermekek otthonukban történő meglátogatása az óvodai élet megkezdése előtt
- beiratkozáskor a csoportszoba, udvar, az óvodai környezet megismerése
- szülők tájékoztatása (első óvodaszintű szülői értekezleten)
- csoport feltöltésének ütemezése
- apás-anyás befogadás lehetőségének biztosítása
- óvodában töltött időtartam fokozatos növelése befogadás időszakában
- kedvencjáték behozásának lehetősége
- a szülőktől való elválás, az óvodai élethez való alkalmazkodás segítése az érzelmi kötődés megteremtésével
- a család (gyermek) fejlődési és nevelési körülményeinek folyamatos megismerése

2. A nevelés, személyiség – képességfejlesztés:

- családi nevelés elfogadása, támogatása
- gyermek szükségleteinek kielégítése
- a gyermek aktuális egyéni fejlődési szintjének megismerése és az ennek megfelelő differenciált pedagógiai módszerek és eszközök alkalmazása
- az óvó-védő funkció szem előtt tartásával elsődleges szerepet szánunk a szabadjátéknak, amely a figyelemmel, kíváncsisággal kísért élménygondolkodás kibontakoztatásnak közege
- mozgásos tevékenységekhez szükséges tér és idő biztosítása
- tudásvágy kielégítése
- szociális funkciók gyakorlásának biztosítása

3. Iskolai befogadás támogatás:

- tanulási alapkészségek megalapozása (szociális, értelmi, testi, kommunikációs képességek)
- iskolai alapidokumentumok megismerése
- szakmai együttműködés kezdeményezése a nevelés folyamatosságának biztosítása érdekében

Az iskolára való érettség, a tanulás képessége nem a gyermek akaratán múlik, hanem belső fejlődési állapotából fakadó képesség, mely az idegrendszeri folyamatoknak van alávetve. Célunk az érés ideális feltételeinek biztosítása az egyéni különbségek figyelembevételével.

Közvetlenül segítjük az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését, a környezettudatos magatartás kialakulását.

A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek, kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermek társaival.

14. GYERMEKEINK MÉRÉSI-ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE

Célunk: a folyamatos visszacsatolás, a fejlődés nyomon követése, melynek alapja a gyermek megismerése.

Ahhoz, hogy tudjuk, mely területen kell fejlődnie a gyermeknek:

- meg kell ismernünk
- mérnünk és megfigyelnünk
- felzárkóztatnunk és tehetségét gondoznunk

A fejlődés nyomon követése adja meg a fejlesztés alapját, a bázist ahonnan folytathatjuk további teendőinket. Óvodásainkat folyamatosan megfigyeljük ennek érdekében, annak eredményeit a **fejlődési nyomonkövetőben** rögzítjük.

Rendszerünk struktúrája **négy területre** oszlik:

1. Szociális képességek

- a. Társas kapcsolatok
- b. Érzelmek

2. Értelmi képességek

- a. Kognitív szféra
- b. Érzékszervi szféra

3. Verbális képességek

- a. Non verbális kommunikáció
- b. Verbális kommunikáció

4. Testi képességek

- a. Nagymozgások
- b. Finommozgások

Mind a négy fő terület - és azon belül az egységes részterületek - vizsgálata két egymástól, de sokszor egymást kiegészítő típusra bomlik.

- **Megfigyelési szempontok:** az óvodapedagógus tapasztalatai, jegyzetei alapján
- **Kérdések, beszélgetés, feladatok, cselekedtetés:** a gyermekek játékaik, valamint tevékenységében megvalósuló tanulás és egyéb cselekedetei alapján, főként spontán, időnként céllal szervezett helyzetben

A fentieket általunk kidolgozott megfigyelési szempontok alapján tesszük, amit a nap bármely időszakában alkalmazhatunk.

15. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

Óvodánk a társadalomban elfoglalt helye szerint kapcsolatban van különböző csoportokkal, szervezetekkel, intézményekkel.

Kerületünk lakosságának gyakori cserélődése erősen befolyásolja a partnerek igényeinek pontosítását, vagy éppen a stratégiai célok, prioritások kialakítását.

Célunk: működésünk és a partnerek közelítése.

A jó kapcsolat megalapozottságát a nyitottságban és problémaérzékenységben látjuk. A nyitottság mindenekelőtt az óvoda és a család jó kapcsolatában nyilvánul meg.

15.1 Óvoda és család

Legfontosabb és legszorosabb kapcsolatunk az óvodánkba járó gyermekek családjával van.

Ennek elérése érdekében a következő alapelveknek kívánunk megfelelni:

- a nevelésben elismerjük a család elsődlegességét, tiszteljük és elfogadjuk a szülőket
- kapcsolatunkban éreztetjük az őszinte odafordulást és segítő szándékunkat
- kapcsolataink a tapintatra épülnek és közös programok együttes tevékenységei alkalmával mélyülnek el
- igyekszünk megismerni és elfogadni a család szokás-szabályrendszerét, s tapintatosan befolyásolni az életmód jó szokásainak alakítását
- lehetővé tesszük, hogy a szülők képviselőik által, részt vegyenek az óvoda helyi nevelési programjának kialakításában, bevalásának figyelemmel kísérésében

Feladataink:

- Törekedni a családok életmódjának megismerésére.
- Példamutató, helyes értékrend kialakításával segítségnyújtás a nevelési gondok megoldásában.
- Szoros partneri kapcsolattartás, a szülők rendszeres tájékoztatása a gyermek óvodában végzett tevékenységéről.
- Segítőkézség fokozása, érzelmileg elfogadó, megértő, türelmes partneri szerep vállalása.
- Nyitottság - felébreszteni a szülők érdeklődését az óvodai élet iránt, saját gyermekén keresztül.
- Előítéletektől mentes közeledés minden családhoz, a családok által képviselt különböző gondolkodásmódok értékeinek elfogadása.
- A segítő kapcsolat előfeltétele, hogy a szülő bízhatson az óvónők diszkréciójában, titoktartásában.
- Alkalom biztosítása, hogy a szülő megtehesse észrevételeit az óvodai élettel kapcsolatban.
- Közös gondolkodás, véleménycsere.
- Keresni a kapcsolattartás módjait, hogy folyamatos tájékoztatást tudjon nyújtani a szülőnek gyermeke fejlődéséről.
- A programunkban megfogalmazott és a családok által képviselt értékek, normák közelítése.

A befogadó nevelésnek, a családok számára is érzékelhetővé tétele, megvalósítása, úgy is, mint a multikulturális nevelés, a szükségletalapú nevelés, az egyéni differenciálás, mely a gyermek egyéni képességeinek, készségeinek kibontását jelenti.

- A családok figyelmének ráirányítása arra, hogy a gyermek szabadon fejlesztheti képességeit, választhat, dönthet, (tevékenységformát) anélkül, hogy szigorú nemi szerepek által meghatározott korlátokba ütköznék.
- A családok szemléletének formálása, abban a tekintetben, hogy az iskolára felkészítés, illetve az iskolai beilleszkedés elősegítése az óvodában 3-4 éves nevelési folyamat eredménye, mely során az óvoda közvetetten segíti azt, és kiegészíti a családi nevelést.

Az óvoda-család kapcsolattartás formái intézményünkben

Nyílt nap- intézményünk lehetőségeket nyújt az érdeklődő családok részére, hogy egy nyílt nap keretében megismerkedhessenek és beszélgethessenek a jövőendő kiscsoportos óvodapedagógusokkal, óvodavezetővel, megtekinthessék a csoportszobákat és megismerhessék az óvoda szemléletét. Az óvodánk egész évben „nyitott kapukkal” várja az érdeklődő családokat.

Családlátogatás- Óvodába lépés előtt a családlátogatás során képet kapunk a gyermek környezetéről, családban elfoglalt helyéről, szokásairól, a szülők nevelési attitűdjéről, esetleges nevelési problémákról, és benyomásokat szerezhethetünk a gyermekről. Kérdéseink megfogalmazásánál a segíteni akarás és az együttműködési szándék a meghatározó.

Naponkénti párbeszéd- Ezek a beszélgetések rövid idejűek, csak a legfontosabb információk átadása történik meg ekkor.

Szülői értekezletek- Az óvodát, csoportot, gyermekeket, a szülőket érintő legfontosabb témákat, programokat, aktualitásokat, problémákat beszéljük meg.

Közös programok szervezése- Ünnepeken, hagyományokon, rendezvényeken való részvétel lehetősége. Alkalmas a családok és az óvoda kapcsolatának erősítésére, elmélyítésére, valamint egymás szokásainak, értékrendjének megismerésére, nevelési elvek közelítésére.

A fogadó óra- valamennyi pedagógus és az óvodavezető a házirendnek megfelelően tartja meg (ha kell alkalmasszerűen). Ezek az alkalmak adnak lehetőséget olyan információk cseréjére, melyek a gyermekkel, vagy közvetlen környezetével kapcsolatosak, esetleg bizalmas jellegűek.

A befogadó nevelésnek, a családok számára is érzékelhetővé tétele, megvalósítása, úgy is, mint a multikulturális nevelés, a szükségletalapú nevelés, az egyéni differenciálás, mely a gyermek egyéni képességeinek, készségeinek kibontását jelenti.

- A családok figyelmének ráirányítása arra, hogy a gyermek szabadon fejlesztheti képességeit, választhat, dönthet, (tevékenységformát) anélkül, hogy szigorú nemi szerepek által meghatározott korlátokba ütköznék.
- A családok szemléletének formálása, abban a tekintetben, hogy az iskolára felkészítés, illetve az iskolai beilleszkedés elősegítése az óvodában 3-4 éves nevelési folyamat eredménye, mely során az óvoda közvetetten segíti azt, és kiegészíti a családi nevelést.

15.2. Óvoda- Iskola

Kapcsolatunk azokkal az iskolákkal rendszeres, amelybe a legtöbb gyerek jár az óvodánkból. Különösen szoros szakmai kapcsolatra törekszünk a *Baross Gábor Általános Iskolával*, hiszen közös körzettel rendelkezünk, gyermekeink nagytöbbsége itt kezdi meg iskolás éveit.

Minden évben konzultálunk az előző évben iskolába került gyermekek tanítóival, a hasznosítható tapasztalatokat beépítjük munkánkba. Részt veszünk az iskolák által óvodásoknak meghirdetett sportversenyeken, pályázatokon, kiállításokon, ünnepi műsorokon. Pedagógusaink rendszeres látogatói az iskolák által szervezett szakmai továbbképzéseknek, nyílt napoknak, egyéb rendezvényeknek.

A nevelési év folyamán többször teremtünk lehetőséget arra, hogy a tanítónők megismerkedhessenek a majdani első osztályos gyerekekkel az óvodai életük során. Az iskolába menő gyermekekkel ellátogatunk az iskolába, ahol a vonzó, pozitív élmények az iskolába lépés örömteli várását eredményezik.

Szülői értekezlet keretében az iskolák igazgatói tájékoztatják a szülőket az iskolák programjáról és bemutatják a leendő első osztályban tanító pedagógusokat.

Gyermekeink iskolai beilleszkedését is figyelemmel kísérjük. Az iskolások szívesen járnak vissza óvodánkba itteni kiállításokra és meglepik az ide járó gyerekeket mese és báb előadásokkal.

15.3. Óvoda- Bölcsőde

Óvodapedagógusaink igény és lehetőség szerint látogatják meg az óvodánkhoz közel eső bölcsődét, ahol megismerkedhetnek a bölcsődéből érkező leendő óvodásokkal. Kópéváró nyílt napunkon a bölcsődés csoportokat is szeretettel várjuk.

15.4. Óvoda- Fenntartó

Az intézmény nyugodt, zavartalan működtetése, a fenntartói elvárásoknak való megfelelés, illetve az intézmény érdekeinek képviselése érdekében a fenntartóval való kapcsolattartás folyamatos, naprakész.

A szakmai önállóság megtartása mellett a fenntartó meghatározza, hatékonyan irányítja és koordinálja az intézmény munkáját, az intézménnyel együtt megteremteni az óvodai nevelés feltételrendszerét.

Az óvoda és a fenntartó kapcsolata kiterjed:

- az intézmény működésével, működtetésével összefüggő feladatok ellátására
- az intézmény alapidokumentumainak előterjesztésére, ha erre szükség van
- az intézmény pénzügyi-gazdálkodási tevékenységére
- az intézménygazdálkodási, törvényességi ellenőrzésére
- az intézmény szakmai munkájának eredményességére, a szakmai munka értékelésére
- a program alapján végzett értékelések nyilvánosságra hozására

A kapcsolattartás formái

- szóbeli tájékoztatás
- beszámolók, jelentések
- egyeztető tárgyaláson, értekezleten, való részvétel
- a fenntartó rendelkezéseinek átvétele, végrehajtása
- speciális információ szolgáltatás az intézmény működéséhez, gazdálkodásához, szakmai munkájához kapcsolódóan
- statisztikai adatszolgáltatás
- az intézmény működésének és tartalmi munkájának értékelése
- igény- és elégedettségmérés

15.5. Óvoda- Szakszolgálat

Az együttműködés célja a hatékony, összehangolt együttműködés lehetőségének megteremtése a pszichológiai, fejlesztőpedagógiai, szakértői bizottsági segítséget igénylő gyermekek érdekében.

A Szakszolgálat segítséget nyújt a pszichológiai és pedagógiai, a beilleszkedési zavarral, tanulási nehézséggel, testi tünetekben megjelenő, bármely pszichés zavarral küszködő gyermekek és szüleik számára. Beiskolázás előtt iskolaérettségi vizsgálatokat végez kérésünkre és/vagy a szülőkérésére. Az esetleges problémák időben történő feltárása céljából óvodai szűrővizsgálatokat végez. Ebben a kapcsolatban az óvoda feladata a szűrővizsgálatokban való részvétel, és a tájékoztatásnyújtás. Fejlesztőpedagógusunk, ha szükséges, rendszeresen esetmegbeszélő konzultációkon vesz részt a Szakszolgálat szakembereivel.

15.6. Óvoda- Gyermekjóléti szolgálat

Az együttműködés célja a szociálisan hátrányos helyzetű, illetve a rendezetlen családi körülmények miatt veszélyeztetett gyermekeket helyzetének javítása.

Az óvodapedagógus feladata felderíteni a gyermek fejlődését veszélyeztető okokat, és megfelelő pedagógiai eszközöket használva megelőzni ezek a káros hatásait. Amennyiben ezek az eszközök nem elegendőek, az óvoda a gyermekvédelmi felelős segítségével intézkedést kezdeményez a Családvédelmi Központ - Gyermekjóléti Szolgálat felé, ahol a problémának megfelelő szakember segítségét veheti igénybe.

A gyermekvédelmi felelős a tanév elején felméréseket készít és nyilvántartásba veszi a hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekeket, felveszi a kapcsolatot és együttműködik az illetékes szakemberekkel a gyermekek helyzetének a megoldásában.

Gyermekeink érdekében szükség esetén kapcsolatot tartunk fenn az Anyaotthonokkal, a Családok Átmeneti Otthonával és Alapítványokkal.

15.7. Óvoda- Kulturális intézmények

A kapcsolattartás célja a különböző kulturális intézmények (könyvtár, múzeum, színház) sajátos lehetőségeinek tudatos kihasználása nevelőmunkánkban. Az intézményen belül, és kívüli

kulturális programok látogatása a gyermekekkel, illetve ajánlása a szülők felé. Óvodánkban többször vendégszerepelnek bábművészek és énekes művészek a gyermekek örömeire.

15.8. A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei

Oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

16. A PEDAGÓGIAI PROGRAM BEVÁLÁS VIZSGÁLATÁNAK MÉRÉSE, ÉRTÉKELÉSE

Célunk: Mindig aktuális a törvényeknek megfelelő, korszerű pedagógiai eljárásokat követő, aktuális, jól használható Pedagógiai Program álljon rendelkezésünkre.

Feladataink

- A törvényi változásoknak megfelelően, időszakonként a program felülvizsgálata, elemzése
- A felmerült problémák korrigálása és aktualizálása
- A nevelőtestület által elfogadott új Pedagógiai Program gyakorlati megvalósítása
- módszertani (bemutatók, hospitálások) ismertetők
- Munkaközösségek létrehozása, működtetése
- A pedagógiai munka irányítása, ellenőrzése ennek feladatmegosztását az éves munkaterv tartalmazza.

Legitimációs záradék

Az Erzsébetvárosi Kópévár Óvoda módosított Pedagógiai Programját a **nevelőtestület bevonásával az igazgató készítette.**

Dátum: Budapest, 2025. május 19.

Tarr Erzsébet
Igazgató

Az Erzsébetvárosi Kópévár Óvoda módosított Pedagógiai Programját a **Szakmai munkaközösség véleményezte.**

Dátum: Budapest, 2025. május 22.

Fancsik Judit
A Szakmai Munkaközösség nevében

Az Erzsébetvárosi Kópévár Óvoda módosított Pedagógiai Programjának tartalmáról a **nevelőmunkát közvetlen segítők a tájékoztatást megkapták.**

Dátum: Budapest, 2025. május 22.

Várkonyi Piroska
A nevelőtestület nevében

Az Erzsébetvárosi Kópévár Óvoda módosított Pedagógiai Programját a **Szülői Közösség véleményezte és támogatja.**

Dátum: Budapest, 2025. május. 22.

Kolmann Barbara
A Szülői Közösség nevében

A Púétv. 171.§ (18) bekezdése alapján a módosított Pedagógiai Programot a **fenntartó** a
határozatszámon **jóváhagyta.**

Dátum:

2025 AUG 13.

Niedermüller Péter
Polgármester

Erzsébetvárosi Kópévár Óvoda

Egészségfejlesztési Program

AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS CÉLJA

A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

A nevelési-oktatási intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési- oktatási intézményben végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

AZ EGÉSZSÉG MEGHATÁROZÁSA

Az egészség fogalmát az Egészségügyi Világszervezet így definiálta:

"Az egészség a testi (fizikai), a szellemi (pszichikus) és a társas-társadalmi (szociális) jólét állapota, nem csupán a betegség és nyomorékság hiánya."

Az élet és az egészség, az embernek semmi mással nem pótolható alapvető értéke. Nélküle sem egyéni, sem társadalmi lét, sem kultúra nem valósítható meg. Az egészség megszerzése, fenntartása és fejlesztése az egyed, illetve a közösség egész életén át tartó, az élethez, a sikeres önmegvalósításhoz és a társkapcsolatokhoz szükséges feladatát képezi. Az egészségvédő és egészségfejlesztő magatartáselérésének feltétele azoknak az alapképességeknek az elsajátítása, amelyek az egészséget védik, fejlesztik, ha kell, korrigálják

EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS KISGYERMEKKORBAN

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja az óvodai nevelés alapvető feladatának a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelöli meg. Ezeknek a szükségleteknek kielégítése biztosíthatja a kisgyermek egészséges fejlődését, a legteljesebb egészségi potenciáljának elérését, azaz a lehetőséget arra, hogy a gyermek a mindennapi élet alternatívái közül a legegészségesebbet válassza. Az egészség fejlesztése kisgyermekkortól kezdődik, így az óvodai egészségnevelés megalapozó jelentőségű a személyiségfejlesztésben. Az egészségvédő potenciál fejlesztése megköveteli, hogy az óvodai nevelés segítse az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését, az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását.

Az egészség védelme tanítható, fejleszthető. A kisgyermekkorban történő egészségre nevelésnek az élet további szakaszaira is kiható jelentősége van. Ezeket figyelembe véve az óvodai egészségfejlesztés kiemelt nevelési terület. Az óvodai nevelés elválaszthatatlan része az egészség fejlesztésére (promóció) és az egészségkárosodás megelőzésére (prevenció) irányuló egészségnevelő tevékenység. Mindkét egészségfejlesztési feladat vonatkozik a testi, a lelki és szociális nevelő tevékenységre.

Az egészségnek a nevelési folyamat minden mozzanatában alapozó szerepe van.

A modern értelmezésű egészségnevelés széleskörűen készíti fel az óvodás gyermeket az egészségvédelmére: edzi a testi erőnlétét, gondozza lelki (érzelmi, akarat, értelmi) kiművelését és az embertársakkal kapcsolatos (szociális) együttműködési készségét. Az egészség hármasság (testi, lelki, társkapcsolati) jellemzője megbonthatatlanul egybefonódik a személyiségfejlesztés feladatával, annak védelme, fejlesztése nem önálló nevelési feladat. A speciális egészségfejlesztő szempontokra és módszerekre az óvodapedagógusnak tudatosan kell felkészülnie.

EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (3) A nevelési-oktatási intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen

- a) az egészséges táplálkozás,
- b) a mindennapos testnevelés, testmozgás,
- c) a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,
- d) a bántalmazás és erőszak megelőzése,
- e) a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,
- f) a személyi higiéné területére terjednek ki.

AZ EGÉSZSÉGES TÁPLÁLKOZÁS

Az egészségfejlesztési program az óvodásgyermekek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítését szolgálja.

A helyes étkezési szokásokat kisgyermek korban kell kialakítani épp úgy, mint az egészséges életmód egyéb jellemzőit, összetevőit/pl. a mozgásigény kifejtését, az alapvető személyi higiénés ismeretek elsajátítását és begyakorlását. A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása, mivel az óvodás gyermek fejlődésének egy olyan periódusában van, melyre jellemző a nagyfokú és rendszeres fizikai aktivitás, a szervezet gyors növekedése, ami ennek megfelelő tápanyagfelvételt tesz szükségessé. A teljesítés nemcsak anyagiakon (élelmezési normán), de szemléleten (étrend-összeállításon), óvónői leleményességen (egészségpedagógiai kulturáltságon) és a szülők segítő együttműködésén is múlik.

A gyermeknek az egészséges táplálkozás érdekében naponta az öt alap élelmiszercsoport mindegyik tagjából kell fogyasztania.

Óvodánkban az étkezéseket kötött keretek között szervezzük. Az intézményben tízórai, ebéd, uzsonna áll a gyermekek rendelkezésére. Az óvodai ételmezés nem tudja biztosítani a gyermekek számára az egész napra szóló ételmisszerek szükségességét.

Igyekszünk meggyőzni a szülőket, hogy töröljék gyermekük étkezési szokásrendjéből a túl cukros, sós, zsíros ételeket, a cukrozott szörpöket, kólafélét, a chipset, édességet. Az óvodában tálaló konyha működik.

A konyha szakorvosi igazolás alapján főz a táplálékallergiás gyermekekre is. A táplálékallergiás gyermek ételle külön edényben érkezik.

A gyermekek étvágyát, eltérő szokásait figyelembe vesszük. Nem erőltetjük az ételt, de kínálunk, igyekszünk megszerettetni az új ízeket.

A kiválasztó szervek megfelelő működése érdekében a gyermekeknek folyadékot állandóan biztosítunk a csoportszobában és az udvaron egyaránt.

Nem az étel elkészítése, hanem az étkezés lebonyolítása alkotja az óvodapedagógus egészségpedagógiai feladatát. Az étkezéshez való előkészületben a gyermekek is vegyenek részt - életkori fejlettségüknek megfelelő szinten -, és legyenek részesei étkezéskor az önkiszolgálásnak.

Feladataink:

- Kulturált étkezési körülmények biztosítása
- Óvodai napirend keretében az óvónők a dajkákkal együttműködve ismertetik meg a gyermekeket új ízekkel, addig ismeretlen étel-és italféleségekkel
- Az étkezést örömtelivé tenni, jó hangulatot teremteni az ételek elfogyasztásához.
- Intenzív rágásra ösztönözni.
- Folyadék folyamatos biztosítása.
- Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa, kés helyes használatával ismertetjük meg a gyermekeket.
- Az étkezés végén az asztalok rendjének helyreállításának irányítása a dajka feladata.
- Fokozottan ügyelünk a táplálék érzékeny gyermekek diétájára
- A szülők támogatásával gyümölcs- és zöldség-nap szervezése

Tanácsadás a szülőknek (szülői értekezleten, fogadóórán, kötetlen beszélgetés keretében), hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki.

Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében játékos alkalmakat teremtünk arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. salátakészítés, tízórai összeállítás).

Minden érzékszervet megmozgatunk a tapasztalatszerzés során, ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel: őszi piacot, zöldséges üzletet, kóstolók és salátakészítés zöldségből, gyümölcsből.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Önállóan el tudják dönteni, hogy mennyi ételt fogyasztanak.
- Önállóan töltnek vizet a kancsóból.
- Ismerik a kulturált étkezés szokásait, higiénikusan étkeznek.
- Szívesen kóstolnak meg új ízeket.
- Ismerik a fogyasztott ételek, gyümölcsök, zöldségek nevét.
- Az óvodába nem hoznak szénsavas üdítőt, chips-et a gyermekeknek

A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS, TESTMOZGÁS

A mozgásszervek fejlődésének belső, élettani ingere a mozgásra való készítésben mutatkozik meg, ezért a mozgás élettanilag a kisgyermek alapvető életjelensége. A gyermek mozgásigénye folyamatos kielégítésre vár.

A változatos mozgáslehetőség biztosítása óvodásaink számára kiemelt feladatunk, ezért minden nap alkalmat teremtünk rá. A kisgyermek mozgásszükségletének kielégítése legnagyobb részt a játéktevékenység útján valósul meg. A játék, a mozgás segíti a gyermeket önmaga és a környező világ jobb megismerésében, a környezet felfedezésében és meghódításában. A felfrissítő, edző mindennapi testnevelés középpontjában is a sok mozgással

járó játék áll. Emellett korcsoportra szabott, testnevelési csoportos foglalkozást is tartunk hetente, amelyen olyan elemi mozgásokat tanulnak és gyakorolnak a gyermekek, amelyek sportági mozgásokból levezethetők, de elemi jellegüknel fogva már elveszítették sportági jellegüket. (mászás, járás, futás, ugrás, dobás, elkapás).

A gyermekek fokozott mozgásigényének kielégítését jól szolgálják az udvari játékok és munkaeszközökkel való munkálkodások.

Ha az idő engedi, sokat tartózkodunk a szabadban. Az udvari tevékenység mellett a séta, kirándulás egészíti ki a levegőzést.

A mozgáshoz változatos eszközöket biztosítunk, melyek alkalmasak a nagy és finommozgások fejlesztésére. Az egyensúlyérzék kialakítására speciális eszközöket is használunk. A négy-öt éves korban kialakuló alakváltozás, a hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartás, ezért a szervezett torna foglalkozások keretében prevenciós, fejlesztő tornagyakorlatok végzésével segítjük a gerinc deformitások megelőzését. A lábboltozatot erősítő, fejlesztő mozgással a lúdtalpas gyermek lábtartását javítjuk.

Feladataink:

- A gyermekek egészséges fejlődése érdekében azoknak a feltételeknek a megteremtése, amelyek elősegítik a biológiai fejlődést, követik a szervezet teherbíró-ellenálló- és alkalmazkodóképességét, valamint fejlesztik erejüket, ügyességüket, gyorsaságukat és állóképességüket.
- Az udvar lehetőségeinek kihasználása a gyermekek. nagymozgásának fejlesztéséhez (járás, futás, kúszás, mászás).
- Minél több alkalom biztosítsa a szabad mozgásra, mivel ez gyakorlási lehetőséget ad az irányított mozgás-tevékenység alatt megismert mozgásformák többszöri ismételtsére.
- A mozgásos tevékenységet, s azok eszközeit mindenkor a gyermekek életkorához, egyéni szükségleteihez, fejlettségi szintjéhez és a csoport összetételéhez méretezzük.
- Irányított mozgásos játékokat szervezni mindhárom korosztálynak heti egy alkalommal, különböző időkerettel.
- Edzési lehetőséget biztosítani a környezet, levegő, nap kihasználásával

- Megtervezni a helyet, időt, és a közegekben való mozgást fokozatos terheléssel, figyelembe véve a korosztályok életkori sajátosságait.
- Időjárástól függően (köd, -5 fok, eső, viharos szél esetén nem) napi 1-3 órát levegő és napfényedzést biztosítani a gyerekeknek a fokozatosságot betartva.
- A nyári napirend alakításánál az egész napos levegőn való tartózkodásra törekvés
- (kivétel az erős napsugárzás miatt a 12-15 óra közötti időszak)
- Az általános balesetvédelmi szabályok megismertetése, begyakoroltatása és ellenőrzése a gyermekek biztonságának és egészségének védelmében.
- A mozgás utáni regenerálódás biztosítása.
- Szülők bevonása a programba.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.
- Képesek harmonikusan együttműködni társaikkal mozgásos tevékenységekben.
- Örömként élik meg a közös (játékos, sportos) mozgást.
- Kialakult nagymozgásuk, finommozgásuk, egyensúlyészlelésük összerendezett.
- Ismerik és biztonságosan használják a mozgásfejlesztő és mozgásos tevékenységekhez szükséges eszközöket.
- Szívesen tartózkodnak a szabad levegőn, természetes igényükké válik a szabadban való mozgás.

A testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

A dohányzás megelőzésének feladata:

Felmérések igazolják, hogy az óvodásgyermekek családjának több mint felében él dohányzó felnőtt, aki kedvezőtlen mintát nyújt a gyermekek számára. A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói modell, mintát jelentenek a gyermekek számára,

ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat. Az óvoda egész területe dohányzásmentes terület. Törekszünk arra, hogy az intézményünk dolgozói ne dohányozzanak. A szülőket is ösztönözzük erre, hogy pozitív példát mutassanak a gyerekeiknek. és induljon mozgalom a kisgyermekek otthoni dohányzásmentes környezete érdekében.

Ajánlott tevékenységek:

Szabad beszélgetések. A beszélgetés kezdeményezője lehet az óvodapedagógus, de lehet maga gyermek is (valamely aktuális eseménnyel, élménnyel, filmjelenettel stb. kapcsolatosan). A szabad beszélgetésben kisebb, önkéntesen csatlakozó gyermekcsoport vehet részt beszámolóval, események értékelésével, képek nézegetésével, stb. párhuzamosan. Fontos: az önkéntes részvétel, a szabad megnyilatkozás és vélemény-nyilvánítás. A dohányzás ártalmainak elemzésére szolgáló szabad beszélgetések kezdeményezésére a következő alkalmakat, lehetőségeket alkalmazzuk:

Kirándulási élmények feldolgozása: napsütés, szabad levegő, madárdal, napozás.

Élmények megbeszélése: az utca forgalma, a gépkocsik füstje, az áruházak levegője, gyárak környékének kedvezőtlen viszonyai, utazás tömegközlekedési járművön, az utcai porképződés, az otthoni állattartással járó szagok.

Élmények elmondása a dohányfüstös helyiségekről: saját lakásunk levegője, szórakozó helyek füstje, gyárkérmények füstje, füstmérgező balesetek; a családban dohányzók megszokott dohányzási helyei, vendégségben tapasztalt dohányzás.

Beszélgetés arról, milyen leszek, ha nagy leszek: mi szeretnék lenni; segíteni akarok másoknak, alkotni szeretnék, egészséges, edzett, erős akarok lenni; mit kell ezért tenni, mit kell elkerülni (elhatározom, hogy nem kezdem el a dohányzást).

Ismeretek átadása a dohányzás ártalmairól a gyermeki élményekkel kapcsolatosan: károsítja a tüdőt, az idegrendszert, valamint a gyomor és a szív munkáját; másokat is károsít, zavarja azokat, akik beszívják a dohányfüstöt, kellemes-e a füstös levegőjű

teremben tartózkodni, hogyan védekezhetünk ellene (szabad levegőn tartózkodás, a lakás szellőztetése).

2.4. A bántalmazás és az erőszak megelőzése

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére.

Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben. **Fizikai elhanyagolást** jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése. **A gyermekbántalmazás** azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja - nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset, stb.), amely a gyerek fizikai sérüléséhez,

halálához vezet vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.) **Az érzelmi bántalmazás** azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszégyenítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek szem- és fültanúja más bántalmazásának. Az érzelmi bántalmazás mindezen komponenseket magában foglalhatja, de egymagában is jelentkezik.

Különleges ellátást és kezelést igényel, ha gyermek bántalmaz gyermeket. Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl - ismételten - fizikailag, lelkileg bántalmaz, vagy szexuálisan molesztál. A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget. Speciális terület a testvérbántalmazás, annak érzelmi vonatkozásai, indulati tartalma miatt.

Feladataink:

Intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködünk a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatokat ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Ha a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudjuk megszüntetni, segítséget kérünk a gyermekjóléti szolgálattól.

A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatjuk a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.

A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny".

Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvodás gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság) látványa is. Mindezek megelőzésére nem elég a szülőket felvilágosítani, de a védekezés helyes módszereinek alkalmazására sarkalni is szükséges. Ennek megvalósítása érdekében a szülői értekezleteken megbeszélési anyagként alkalmazzuk az erőszakot sugárzó tömeghírközlések, filmek kivédését is.

A baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

A gyermekbalesetek megelőzése érdekében, illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ -ben kerültek rögzítésre.

Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki.

Elsősegély doboz kötelező minden óvodában.

Fontos, hogy rájöjjenek az óvodások, hogy egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne. A gyerekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők el is tudnak végezni. Ide tartozik a segítségkérés (felnőtt értesítése, vagy esetleg mentőhívás), a beteggel való kapcsolatteremtés és a könnyebb sérülések ellátása. A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében.

Módszere: a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

Védő-óvó előírások:

Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő, óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk. A gyermekekkel- az óvodai nevelési év, valamint- szükség szerint, a foglalkozás, kirándulás stb. előtt ismertetjük a következő védő-óvó előírásokat:

- az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás,
- a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások, - a tilos és az elvárható magatartásforma.
- A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően ismertetjük. Az ismertetés ténye a csoportnaplóban kerül dokumentálásra.

Személyi higiéné

A gyermek a családból érkezik az óvodába, magával hozza az otthoni higiénés szokásokat, amelyek nem feltétlenül azonosak az óvoda mindennapos szokás rendjével.

Testápolás

A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres és szükség szerinti tisztálkodásukat és igényük kialakulását szolgálja. A gyermek higiénés állapotának megítélése, szükségesetén a testápolás pótlása az óvodapedagógus és a dajka részéről bensőséges ellátást igényel. A higiénés szemlélet átadása tehát nem jelenthet a gyermek számára megszégyenítést.

Elegendő időt és szükséges segítséget biztosítunk a gyermekeknek a tevékenység ellátására. Alapkövetelmény, hogy a személyi higiénés felszerelés minden gyermek számára külön-külön álljon rendelkezésre.

Feladataink:

- A tisztálkodási folyamat megismertetése: helyes sorrendiség és technika begyakorlása.
- A legfőbb személyi higiénias nevelési feladatunk: a kézmosás szokássá fejlesztése (szeretetteljes légkörben), valamint a legintimebb higiénés tevékenység, a WC és a WC-papír használatának megtanítása.
- A tisztaság alapvető fontosságának, a betegségmegelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítjuk a gyermekekben.
- A test tisztántartásán értjük a bőr, fogak, haj, érzékszervek, körmök ápolását, melyre szintén megtanítjuk a gyermekeket.
- A saját személyi felszerelés (törülköző, zsebkendő, fésű, fogmosó-felszerelés) használatára szoktatás.
- A napirend keretei között elegendő időt biztosítunk a gyermekeknek a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére.
- A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújtunk.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek és használják a WC-t.
- Vegyék észre bepiszkított kezüket, bőrüket és azt kellemetlennek, zavarónak, a tisztaságot pedig kellemes állapotnak érezzék.
- Csak a saját felszerelésüket használják.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat.
- Zsebkendőjüket önállóan használják köhögésnél, tüsszentésnél egyaránt.
- Segítsenek a kisebbeknek a különböző önellátásra irányuló tevékenységekben.

Öltözködés

Az öltözködés során minden gyermeknek szükség szerint segítünk. A szülőket igyekszünk meggyőzni, hogy gyermeküket időjárásnak megfelelően öltöztessék, legyen váltóruhájuk, a ruhákba rajzolják bele a gyermekük jelét. A szülőket arra ösztönözzük, hogy gyermeküket ne a divat szerint öltöztessék, hanem a kényelem szerint, hogy mozgásukban ne legyenek

akadályozva, mert a megfelelő ruházatban a gyermek szabadon mozoghat, jól érzi magát. A gyermekeknek külön öltöző polcuk van, ovis zsákjuk, tornazsákjuk. Külön odafigyelünk és a gyermekeket is figyelmeztetjük, hogy ruhájukat mindig a helyére tegyék.

Az öltözetnek igen fontos része a váltócipő, legyen hajlékony a talp, széles az orr-rész, és megfelelő a méret. Ne akadályozza a láb mozgását, fejlődését és segítse elő a lábizmok tónusának kialakítását, rögzítését. A jól kiválasztott váltócipővel elkerülhető a balesetek túlnyomó része.

Feladataink:

- Az öltözködés helyes sorrendjének megismertetése és begyakoroltatása.
- Technikai fogások megtanítása: gombolás, kötés, cipzározás, kifordítás, elejeháta, bal-jobb megkülönböztetése.
- Saját felszerelésük, ruhájuk felismerésének gyakorlása,
- A napirend keretei között elegendő időt biztosítunk a gyermekeknek az öltözködés egyéni tempó szerinti végzésére.
- A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújtunk.
- Fokozatosan alakítjuk ki az önállóságot.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Teljesen önállóan öltöznek.
- Képesek megválasztani a helyes öltözködési sorrendet.
- Önállóak az adott hőmérsékleti viszonyoknak megfelelő ruházat kiválasztásában.
- Képesek önállóan változtatni ruházatukon az időjárásnak megfelelően.
- Ismerik saját ruhájukat és azt mindig a jelükhöz teszik.
- Tudnak cipőt fűzni és kötni, valamint ruhájukat ki- begombolni.
- Segítenek a kisebbeknek az öltözködésben

Pihenés

A szervezet egészséges fejlődéséhez elengedhetetlen a napi pihenés. Ehhez szükséges a tiszta levegő, a csend, a nyugalom és kényelmes ruházat. Az óvodában saját ágyneműjükben alszanak a gyermekek, melyet a szülők hoznak. A szülők gondoskodnak az ágynemű mosásáról.

Fontos feladatunknak tartjuk az egészséges életvitel, az egészséges életmód iránti igény megalapozását, kialakítását (rendszeres életritmus, megfelelő napirend).

A helyes életritmus alakítása a családdal együtt, ezért javasoljuk a szülőknek, hogy az étkezések és a pihenés időpontját szombaton és vasárnap is célszerű betartani.

A pihenéshez nyugodt, meghitt légkör biztosítása a csoportok hagyományainak megfelelően: éneklés, zenehallgatás, mesélés elalvás előtt.

Figyelünk az egyéni szokásokra is, engedjük az „otthoni kedvencek” -kel való alvást.

Szoktatjuk a gyermekeket az egymás iránti toleranciára, pihenő idő alatt csendben vannak, nem zavarják a társaikat.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Tevékenységüket önállóan is képesek az óvodai napirend szerint végezni.
- Ismerik és betartják a szabályokat.
- Nyugodtan, csendben pihennek.

Környezeti higiéné

- A világszinten egységesülő, globalizált világ a természet megvédését, a hulladék kezelését, az energiával való takarékoskosságot is beemeli az óvodai nevelés kompetenciájába.
- Óvónők és dajkák közösen:
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- A környezet fenntarthatóságának érdekében a gyermekeket az energiával való gazdálkodásra és a szelektív hulladékgyűjtés fontosságára nevelni.

- Az óvoda tisztaságának megóvása.
- Az óvoda épületének és környezetének szépítése, virágosítása.
- A csoportszobák és egyéb foglalkoztató termek szellőztetése.
- A helyes fűtés és világítás biztosítása.
- Takarékoskodás az energiákkal: víz, gáz, áram, papír.
- Dajkák:
- Az udvar tisztántartása, gondozása.
- A helyiségek, mellékhelyiségek takarítása, valamint a foglalkozási eszközök higiénája, rendben tartása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani, ismerik a rendetlenség megszüntetésének módját.
- Megfelelően használják az óvoda épületének helyiségeit, valamint a környezet tisztántartására szolgáló eszközöket (lábtörlő, takarító eszközök).
- Takarékoskodnak a vízzel.
- A gyermekek részt vesznek elemi természetvédelmi tevékenységekben (téli madárvédelem, élőlények, növények óvása).

KAPCSOLATTARTÁS, EGYÜTTMŰKÖDÉS ELEMZÉSE

A SZÜLŐKKEL

A család és az óvoda nevelési elveinek összehangolása

A gyermek az egészséges életmódra vonatkozó ismereteit és magatartásmintáját a családból hozza magával az óvodába. A szülők egészségkultúráltsága, valamint az óvodai egészségvédelemmel való kapcsolatuk jelentős tényező az egészségpedagógiai óvodai program megvalósításában. A szokásalakítás alapja a példamutatás, a tevékenységek gyakori végzése, ismétlése. Az óvodai szokásokról a szülőket is tájékoztatjuk, hiszen azok

megszilárdulásának feltétele az egységes szemlélet. A szokások kialakításához mindig kapcsoljuk a helyes viselkedési szabályokat. a szülőket többféle formában is tájékoztatjuk programunkról: írásos összefoglaló, szülői értekezlet, fogadó óra.

Szülői értekezletek, egészségügyi előadások

Negyedévenként csoport-szülői értekezleteket tartunk, amelyek megbeszélési anyagában a kisgyermek nevelése, egészséggondozása, egészséges életmódra szoktatása is szerepel.

Együttműködés az iskola-egészségügyi szakszolgálattal

Az óvoda egészségfejlesztő pedagógiai tevékenysége beágyazódik a gyermekegészségügyi szakhálózat szervezeti tevékenységébe. Az iskolai (óvodai) egészségügyi ellátás feladatait és feltételeit a (26/ 1997. NM sz.) rendelet írja elő. Az óvodai gyermek-egészségügyi szolgálat és az óvodapedagógus együttműködése rendeletileg kiterjed a gyermek-egészségügyi ellenőrző vizsgálatokra, az óvodai egészségnevelésre, a pedagógusokra, szülőkre és gyermekekre vonatkozó egészségmegelőző és - fejlesztő (orvosi, védőnői) tevékenységre. A csoportos szűrővizsgálatok megszervezése megköveteli az óvodapedagógustól és a védőnőtől az orvosi kezelésektől való félelem leszerelését. Minden egészségügyi vizsgálat együttes védőnői és óvodapedagógusi előkészítést, megbeszélést igényel. Minden évben megszervezzük a gyermekek fogászati szűrővizsgálatát.

Az együttműködésnek több módszere beépül az óvodai nevelés mindennapi programjába, így a védőnői látogatások alkalmával a szomatikus fejlődés ellenőrzése, az egészségfejlesztő alapképességek regisztrálása, a közegészségügyi helyzet ellenőrzése. Az óvoda és a védőnő kapcsolatát erősíti a gyermekek „előéletének” jobb megismerése: a fejlődési lapok, anamnézis-feljegyzések áttanulmányozása, az egészségre, szociokulturális helyzetére vonatkozó adatok cseréje.

ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS RENDSZERE

Az intézményben folyó teljes körű egészségfejlesztés figyelembe veszi a gyermekek biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait, beilleszthető a nevelési-oktatási intézményben megvalósuló átfogó prevenciós programokba.

A törvény szerint: „A nevelési-oktatási intézményekben megvalósuló teljes körű egészségfejlesztés minőségbiztosítási keretrendszerét az egészségfejlesztésért felelős országos intézet dolgozza ki.”

Egészségfejlesztési programunk megvalósulásának értékelésénél ennek a keretrendszernek a kritériumait tartjuk mérvadónak.

Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatokat koordinált, nyomon követhető és mérhető, értékelhető módon a helyi pedagógiai program részét képező egészségfejlesztési program keretében készítettük el.

Az óvodai munka gyakorlati ellenőrzését a részletes ellenőrzési terv tartalmazza. Az Egészségfejlesztési Programban megfogalmazott feladatok elvégzését és az elért eredmények dokumentálását az óvodapedagógusok végzik.

A gyermekek fejlődésének dokumentálása az óvodába lépéstől az óvoda elhagyásáig tart. Az ellenőrzési folyamat a gyermekek egyéni képességeinek, fejlettségi szintjének vizsgálatára irányul, melyben megtalálhatók az egészséges életmódhoz kapcsolódó testi, lelki és pszichés készségek és képességek is.

Óvodánkban a gyermek fejlődését a fejlődés nyomonkövetőben vezetik óvodapedagógusaink. A gyermekekről félévente az óvodapedagógusok szöveges értékelést készítenek, melyben a gyermek legfőbb fejlődési jellemzőit jegyzik le.

Az egészség védelme az egyén (saját) és a társadalom (közös) érdeke, abban a családnak, az egészségügyi szakszolgálatnak, a köznevelési rendszernek és más társadalmi szervezetnek alkotmányos feladata van.

Tarr Erzsébet

Tarr Erzsébet

